

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Jahnuba. — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Franc Povelj. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica števil 1 in 3. telefon števil 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica števil 1/III, telefon števil 23-522 do 23-524. — Oglasi: Ljubljana, Tišova cesta št. 7, telefon št. 21-894. — Za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Tekoči račun 60-KB 5 Z-357. — Mesečna naročnina 300 din.

PO DVEH LETIH

Minili sta dve leti, odkar so Italija, Jugoslavija, Velika Britanija in ZDA 5. oktobra 1954 v Londonu podpisale memorandum o sporazumu glede Tržaškega ozemlja. Važno mednarodno vprašanje je bilo ertano iz registra nerešenih vprašanj, ki so po zadnji vojni predstavljal nevarnost za mir in zastrupljala odnose med državami. Za Jugoslavijo in Italijo je bil pomen tega sporazuma dvojen: rešeno je bilo vprašanje državne pripadnosti tržaškega ozemlja, hkrati pa je bila s tem odstranjena tudi glavna ovira za razvoj meddržavnih odnosov. Državniki obeh strani so po sporazumu izjavili, da se je s tem začelo novo obdobje, od katerega sta obe strani pričakovali velike koristi.

Dve leti sta razmeroma kratka doba, toda če se danes ozremo nazaj, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je bila v tem kratkem času storjenega zelo mnogo. Seznan gospodarstvih in drugih sporazumov, ki so bili v tej dobi sklenjeni med Jugoslavijo in Italijo, je dolg in obširen, saj sega od sporazumov o obmejnem prometu preko raznih konvencij o socialnem zavarovanju, veterinarski službi, sporazuma o letalskem prometu itd. do finančnih in gospodarskih sporazumov, ki zajemajo tudi tehnično sodelovanje med obema deželama. Italija je na seznamu držav, v katere izvažamo, prišla na prvo mesto, pri uvozu pa na tretje. Komisije, ki so pregledovale izvajanje drugih sporazumov so vse ugotovile, da je razvoj zadovoljiv.

Poleg materialnih koristi, ki jih je sporazum omogočil obema državam, se brez dvoma zelo važne tudi moralne, ki so praznaprav osnova materialnih. Vrata, ki jih je zapiral tržaški problem, so se na široko odprla, razvilo se je plodno kulturno sodelovanje z izmenjavo raznih gledaliških skupin, umetniških razstav, koncertov, kulturno-političnih predavanj itd. Izmenjava raznih sindikalnih, novinarskih, gospodarskih in drugih delegacij je prv tako prispevala k boljšemu spoznavanju, ki je predpogoj dobrih prijateljskih odnosov med narodi in državami.

Razna vprašanja, ki izhajajo iz odnosov do manjšin se polagoma rešujejo, nepravilnosti in očitkov je manj, čeprav ne moremo reči, da je glede tega že vse urejeno. Vendar tudi razni spori okrog manjšinskih vprašanj ne zavzemajo več tistega obsega, kakor so ga pred londonskim sporazumom, ker se obe strani trudita, da bi jih rešili na miren način. Obžalovanja vredni pa so razni protipartizanski procesi, katerim se, kakor kaže, v sosedni državi še nočejo odreči.

Obračun, ki ga lahko naredimo dve leti po podpisu londonskega sporazuma, je prav gotovo pozitiven. Pot, na katero smo stopili s tem sporazumom, pa je še polna možnosti za vsestransko sodelovanje in poglobljanje medsebojnega zaupanja, ki je omogočilo tudi dosedanj ugodni razvoj odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Treba je širom odpreti vrata Atomske težave za medsebojno spoznavanje

Intervju »Slovenskega poročevalca« s predsednikom ljudske skupščine LRS Miho Marinkom o potovanju jugoslovanske parlamentarne delegacije po Češkoslovaški

Jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki je minuli mesec obiskala Češkoslovaško, je med svojim tritedenskim bivanjem tamkaj prepotovala velik del republike, si ogledala kmetijske zadruga, tovarne in druge objekte in se ob številnih razgovorih z različnimi osebnostmi seznanila z osnovami češkoslovskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Naše časopisje je sproti seznanjalo javnost s potjo delegacije, vendar pa se je uredništvo »Slovenskega poročevalca« vrnitvi obrnilo še z nekaterimi vprašanji na predsednika Ljudske skupščine LRS in vodjo parlamentarne delegacije tov. Miho Marinko in ga zaprosilo, da bi za naše bralce odgovoril na ta vprašanja:

Vprašanje: Znano je, da je Češkoslovaška visoko razvita industrijska dežela; kakšen je napredek v splošno gospodarskem pogledu v industriji in kmetijstvu? **Odgovor:** Ob osvoboditvi leta 1945 je Češkoslovaška republika razpolagala z zelo obsežno staro industrijo, z bogatimi izkustvami in mnogimi velikimi industrijskimi giganti. Nekateri od teh objektov so bili sicer hudo poškodovani od bombardiranj v zadnjem letu vojne, so pa bili hitro obnovljeni kot je to na primer kemični kombinat-gigant v Litvinovu, ki predela letno 6 milijonov ton premože. Iz tone premože dobe 70 kg sintetičnega bencina, okrog 450 kg polkokska in celo vrsto drugih kemičnih derivatov, vseh vrst surovine za umetno vlakno (silon), s katerim oskrbujejo vrsto specialnih novih tovarn. Ta gigant predstavlja po vsej Češkoslovaški republiki srce zelo razvite kemične industrije.

Obiskali smo med drugim tudi metalurški kombinat v M. Ostravi, popolnoma novo zgrajen v zadnjih letih. To je kombinat, ki zavzema prostor 6 km² in številnimi visokimi pečmi martinovkami, veliko koksarni, ki sedaj obratuje še štiri baterijami. V izgradnji pa je nadaljnja razširitev z orjaško livarno, in kovačnico, ki obdeluje predmete teže do 250 ton z veliko bluminjo valjarno, z najmodernejšo mehanizacijo. V istem sklopu je velik objekt za brezšivne cevi itd. To je povsem nova tovarna s smotno funkcionalno razporeditvijo in povezavo med posameznimi celi, zaposluje okrog 9000 ljudi, pretežno mladih. Rekli so nam, da je povprečna starost zaposlenih 27 let.

Cetudi smo v treh tednih prepotovali velik del Češkoslovaške, razumljivo, nismo mogli videti vsega. Dejstvo je, da je po vsej deželi mnogo novih gradenj in da imajo zato precejšnje težave v pomikanju delovne sile. Zato je visok odstotek zaposlenih žena tudi pri zelo težkih delih. Na Slovaškem so nam pripovedovali o velikem napredku industrializacije te pokrajine, ki je dosežen v zadnjih letih. Tak razvoj industrije seveda stopnjuje problem pogonske sile, zato je tudi tam

osredotočen napor izkoristiti razpoložljive vodne sile, ki so pa relativno skromne. Zato grade elektrosisteme na posameznih rekah z nizkim padcem, zaradi česar so to zelo drage investicije. Kolikor smo mogli na licu mesta primerjati podatke z našimi, smo ugotovili, da četudi grade oni z najmodernejšo mehanizacijo, jih stane na primer objekt na reki Vahu ob slični kalkulativni dobi amortizacije z našimi, 9, 12, 13 din KW pri njih, napram 2, 4, 5 din pri nas. Za njihove razmere to seveda še vedno zelo rentabilno, oziroma nujno, spričo pomikanja pogonskih sil in dragoceno dopolnilo kalorijnim centralam.

Celotno sliko industrijskega razvoja Češkoslovaške najbolje ilustrira podatek o strukturi prebivalstva, kjer vsega 24% prebivalstva živi od poljedelstva. V poljedelstvu samem naravno prevladuje mehanizacija. Tako na primer

Voditelj jugoslovanske parlamentarne delegacije Miha Marinko v razgovoru s predsednikom Zbora slovaških poverjenikov Rudolfom Strehajem

razpolaga kmetijstvo z 36 oziroma 38.000 traktorji. Po podatkih, ki smo jih dobili, je preko 40% obdelovalne zemlje v socialističnem sektorju, to so državna posestva in za druge višjega tipa. Povedali so nam, da je v zadnjem času velik pritek srednjih kmetov v zadruga. Mi smo se zelo zanimali na kakšen način dossegajo te rezultate. Zanimali smo se kakšen je ekonomski interes, pa so nam dejali, da je v zadnjem letu v obliki dotacij za mehanizacijo dano

poljedelstvu preko 7 milijard KCS. Zadruga razpolagajo s tem ko je težka mehanizacija v posebnih strojno-traktorskih postajah, za katere pa nismo mogli ugotoviti jasnega samostojnega rentabilnega računa. Stimulacija za zadruga je, da strojno-traktorske postaje računajo zadrugam nižjo ceno za usluge mehanične obdelave zemlje, v razliko s ceno za usluge privatnim kmetom. (Nadaljevanje na 3. strani)

Konec zastraševanja

Egipt bo spoštoval vsako odločitev OZN, ki ne bo kršila egiptovske neodvisnosti — »Sedaj gre dobro«, je dejal Menon in spet odletel v Kairo — Uprava prekopa je sprejela 2000 prošenj z vsega sveta

Kairo, 4. okt. (Tanjug). — Predsednik egiptovske republike Naser je v intervjuju z atenskim listom »Ethos« izjavil, da je po njegovem mnenju minilo obdobje, ko so lahko velasite uporabljale zastraševanje v suški krizi. Po njegovem mnenju imar vspešno javno mnenje ne dovolj, da bi uporabile sankcije.

Naser je nadalje izrazil upanje, da so uničena upanja združenja koristnikov, saj plove skozi prekop 42 ladij dnevno namesto 12, kolikor so sedaj, v združenju. »V plovbi po prekopolu ni nobenih anomalij in združenje potemtakem nima nobene osnove za svoj obstoj,« je poudaril Naser.

Nato je Naser izrazil mnenje, da OZN ne more sprejeti nobene odločitve proti neodvisnosti katere koli države; ter je poudaril, da bo Egipt spoštoval vsako odločitev OZN, ki ne bo kršila egiptovske neodvisnosti.

Govorec o Arabski ligi, je Naser dejal, da je zelo močna in da hočejo arabske države imeti popolno samostojnost. Nato je Naser poudaril, da je arabski svet zelo močan faktor miru.

za zunanje zadeve najbolj prizadetih držav že tako zbrani zaradi zasedanja Varnostnega sveta. Direktor egiptovske uprave za Sueski prekop Junis je izjavil, da je uprava prekopa doslej sprejela 2000 prošenj z vsega sveta, v katerih ljudje prosijo za zaposlitev kot piloti v Sueskem prekopolu. Dodal je, da je uprava rezervirala 20 mest za ameriške kandidate, ki še niso prišli v Port Said. Poudarjajoč, da imajo ameriški pomoščaki, kot kaže, težave pri dovoljenjih za potovanje v Egipt, je Junis dejal, da bodo njihova mesta zasedli drugi ljudje, če ne bodo prišli. Junis je tudi dejal, da bo 15 evropskih pilotov začelo redno delati v prekopolu konec tedna.

Egiptovski zunanji minister Mahmud Fawzi, ki je sinoči prispejel v New York, je obiskal generalnega sekretarja OZN Hammarskjöldja. Takoj nato se je sestel s sovjetskimi ministrom za zunanje zadeve Sepliovom. Odgovarjajoč na vprašanja novinarjev je Fawzi dejal, da bo odklonil vsakršno razpravo o palestinskem vprašanju.

Indijski minister brez listnice Krišna Menon je danes popoldne odpotoval z letalom iz New Delhija v Kairo. Dobro obveščeni krogi pravijo, da bo Menon kasneje odpotoval tudi v London.

Pred odhodom je indijski minister dal optimistično izjavo v zvezi s sueskim problemom. »Sedaj gre dobro,« je dejal Menon. »Služba v prekopolu deluje zadovoljivo, razprave se nadaljujejo, pa tudi Varnostni svet bo razpravljal o tem problemu.« Poudarjajoč napore Indije za mirojno rešitev sueskega problema, je Menon dejal, da njegov odhod v Kairo ni presenetljiv.

Ponovni odhod Krišne Menona v Kairo ocenjujejo opazovalci kot izraz težnje Indije, da sueskega vprašanja ne bi prepuštili samo Varnostnemu svetu, ampak da bi poleg tega skušali doseči možnost za neposredna pogajanja. Takšno mnenje je izrazil premier Nehru takoj po novici, da sta Velika Britanija in Francija zahtevali sestanek Varnostnega sveta, ko je pred odhodom na obisk v Saudovo Arabijo izjavil, da upa, da razprava v Varnostnem svetu ne bo onemogočila drugih razgovorov. Nehru je tedaj tudi dejal, da so razgovori vedno boljši kot pravni argumenti.

V New Delhiju menijo, da so se po diplomatskih posvetovanjih, v katerih je sodelovala tudi Indija, stališa obeh strani nekoliko približala in da sedaj obstajajo možnosti za obnovitev razgovorov. Kot najbolj verjetni kraj za razgovore omenjajo New York, kjer bodo ministri

za zunanje zadeve najbolj prizadetih držav že tako zbrani zaradi zasedanja Varnostnega sveta.

Direktor egiptovske uprave za Sueski prekop Junis je izjavil, da je uprava prekopa doslej sprejela 2000 prošenj z vsega sveta, v katerih ljudje prosijo za zaposlitev kot piloti v Sueskem prekopolu. Dodal je, da je uprava rezervirala 20 mest za ameriške kandidate, ki še niso prišli v Port Said. Poudarjajoč, da imajo ameriški pomoščaki, kot kaže, težave pri dovoljenjih za potovanje v Egipt, je Junis dejal, da bodo njihova mesta zasedli drugi ljudje, če ne bodo prišli. Junis je tudi dejal, da bo 15 evropskih pilotov začelo redno delati v prekopolu konec tedna.

Egiptovski veleposlanstvo v Kanadi je sporočilo, da se je 60 kanadskih pomorščakov prijavilo za službo v Sueskem prekopolu. Del kandidatov bodo takoj poslali v pilotsko šolo v Port Said.

Dulles se jim je zameril

Pariz je mnenja, da je mogoče doseči »nusten kompromis« — Skoraj vsi francoski časopisi grajajo zadnjo Dullesovo izjavo

NEW YORK, 4. okt. (AFP). — Francoski minister za zunanje zadeve Christian Pineau je prispejel danes iz Caracasa v New York, kjer bo zastopal Francijo v debati o Suez v Varnostnem svetu.

Pred začetkom sueske debate v Varnostnem svetu izražajo pariški politični krogi prepričanje, da bo mogoče doseči »nusten kompromis«, ki je postal »po zapovrstnih neuspehih britanske in francoske vlade glede solidarnosti zahodnih držav neogiben«.

Uradni francoski krogi niso hoteli dati nikake razlage o izjavi ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa glede nesoglasja med vodilnimi zahodnimi silami o sueskem problemu, zvedelo pa se je, da bo minister Pineau pri prvem srečanju z Dullesom v New Yorku izrazil obžalovanje francoske vlade, da so bile podane izjave, ki jih današnji francoski časopisi imenujejo »nepotrebnost žalitev in nekorištni napad na Francijo«.

Tudi dejstvo, da se zahodnim veleposlanikom na londonski ustanovni konferenci »združenja koristnikov« ni posrečilo, da

New York, 4. okt. (AP) Indijski delegat na mednarodni konferenci za ustanovitev agencije za atomsko energijo, znanj znanstvenik Homi Baba, je izjavil sinoči na tiskovni konferenci, da bi pretirano nadzorstvo nad splošnim programom za mirojno uporabo atomske energije utegnilo škodovati celotnemu projektu, kajti Azija in Afrika ne nameravata spraviti svoje ekonomske prihodnosti v okove.

Indija želi, da bi se ublažilo nadzorstvo nad cepilivimi stranskimi proizvodi, ker so to tvari ne gorivo, od katerega bo odvisno prihodnje gospodarsko življenje več držav. Vprašal je, če bi ZDA dovolile, da bi prišle rude, ki so življenjskega pomena za njihovo gospodarstvo, pod nadzorstvo katke mednarodne agencije, Države Azije in Afrike, ki so se pred kratkim osvobodile kolonializma, po njegovih besedah nimajo namena dovoliti takega nadzorstva nad njihovo gospodarsko dejavnostjo. Zahteva, da bi morali vračati cepilive stranske proizvode agenciji, je dejal Baba, ne bo mogla dejansko preprečiti vojaške uporabe atomske energije. Namesto tega predlaga, da bi konferenca sprejela indijski načrt, po katerem bi bile vse kemične tovarne, ki pripravljajo cepilive tvarine, pod nadzorstvo agencije in v okviru učinkovitega inšpekcijskega sistema.

Delegacija KP Italije na poti v Jugoslavijo

RIM, 4. okt. (Tanjug). Iz Rima je nočjo odpotovala delegacija KP Italije, ki bo na povabilo CK ZKJ obiskala Jugoslavijo. Delegacijo vodi namestnik generalnega sekretarja KP Italije Luigi Longo, v delegaciji pa sta še člana direktorije Vello Spagno in Mario Montagnana.

Spet v Jalto

Sevastopol, 4. okt. TASS poroča, da so bili predsednik FLRJ Josip Broz Tito, prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Hruščev, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in člani njihovega spremstva v minulih treh dneh na lovu v krimskih gozdovih in da so se sinoči spet vrnili na Jalto.

Zahodna Nemčija in LR Kitajska

Bonn, 4. okt. (Tanjug). Kakih sto uglednih predstavnikov zahodnonemške industrije in trgovine je podprlo zahtevo poslanca svobodne demokratske stranke Schwanna, naj bi zvezna republika navezala tesna gospodarska zveza z LR Kitajsko in se zavzela za odstranitev vseh omejitev v trgovini med Zahodom in Pekingom. Schwann, ki je bil pet tednov v LR Kitajski, kjer se je sezeli z uglednimi kitajskimi državniki, je govoril sinoči v industrijskem klubu v Düsseldorfu. Izjavil je, da ima namen ustanoviti nemško-kitajsko družbo in spomladi z večjo skupino strokovnjakov spet odpotovati v Peking, to pot pa s stvarnimi predlogi.

Delegacija zveznega izvršnega sveta bo obiskala Poljsko

BEOGRAD, 4. okt. Okoli 13. oktobra bo odpotovala na Poljsko delegacija zveznega izvršnega sveta za vprašanja pravnega in zakonodajnega sistema. Delegacija, ki jo je doloci zvezni izvršni svet na prošnjo poljske vlade, bo vodil dr. Leo Gerškovič, sekretar za zakonodajo in organizacijo oblasti pri zveznem izvršnem svetu. Med člani so tudi sekretar sveta za prosveto in kulturo LRS Vlado Vodopivec. Delegacija bo ostala na Poljskem deset dni. Jugoslovanski predstavniki bodo izmenjali s poljskimi pravniki, ki delajo v državnih zakonodajnih organih, mnenja o izgradnji pravnega sistema. (Jugopres)

sno prihodnje gospodarsko življenje več držav. Vprašal je, če bi ZDA dovolile, da bi prišle rude, ki so življenjskega pomena za njihovo gospodarstvo, pod nadzorstvo katke mednarodne agencije, Države Azije in Afrike, ki so se pred kratkim osvobodile kolonializma, po njegovih besedah nimajo namena dovoliti takega nadzorstva nad njihovo gospodarsko dejavnostjo. Zahteva, da bi morali vračati cepilive stranske proizvode agenciji, je dejal Baba, ne bo mogla dejansko preprečiti vojaške uporabe atomske energije. Namesto tega predlaga, da bi konferenca sprejela indijski načrt, po katerem bi bile vse kemične tovarne, ki pripravljajo cepilive tvarine, pod nadzorstvo agencije in v okviru učinkovitega inšpekcijskega sistema.

Razgovori o odškodnini žrtvam poskusov

Beograd, 4. okt. (Tanjug). Jugoslovanski in zahodnonemski predstavniki so začeli danes v državnem sekretariatu za zunanje zadeve pogajanja o odškodnini jugoslovanskim državljanom, ki so bili žrtve poskusov na živih ljudeh med vojno v nacističnih taboriščih. Ti ljudje so postali zaradi takih poskusov trajno nesposobni.

Tv vprašanje je ano izmed ostalih nerešenih vprašanj med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo. Spričo človeškega pomena tega vprašanja pričakujejo, da bo rešeno že v teh pogajanjih. Jugoslovanska delegacija vodi upravnika urada za zaščito jugoslovanskega premoženja v tujini Nikola Bulajič, zahodnonemško pa drugi sekretar zahodnonemškega veleposlanstva v Beogradu Denis von Bieberstein-Kraskici.

Deset novih doktorjev znanosti

Dne 28. septembra je bila na ljubljanski univerzi redka svečanost: rektor univerze dr. ing. Anton Kuhelj je promoviral za doktorja znanosti deset doktorjev ljubljanske univerze, ki so uspešno branili na njej svoje doktorske disertacije. Devet doktorantov je bilo a prirodoslovno-matematične fakultete, eden pa s pravno-ekonomsko fakultete. Novi doktorji znanosti so: univ. asistent Franc Križanič, ki je postal doktor matematičnih znanosti, univ. asistent Peter Gosar je prejel doktorat matematično-fizičnih znanosti, univ. asistent Anton Ramovš doktor geoloških znanosti, referent Aleksander Čirič iz Krškega v Srbiji doktorat geoloških znanosti, asistent Marjan Rejic doktorat bioloških znanosti, znanstvenj sodelavec Adam Buturovič iz Senice (Konjic) v BIH doktorat bioloških znanosti, docent Cene Malovrh doktorat geografskih znanosti, kustos Katarina Ambrožič doktorat umetnostno-zgodovinskih znanosti, izredni profesor Pavle Vasič iz Niša doktorat zgodovinskih znanosti in asistent Teofil Popovič iz Gosstvara doktorat pravnih znanosti.

VREME

Stanje 4. oktobra: Nekoliko hladnejši zrak je zajel naše kraje in povzročil padavine. V višini 2000 m sneg. Nove motnje pa so že nad Nemčijo in Francijo in bodo jutri vplivale na vreme pri nas. Prek Britanskega otočja doteka od severozahoda v valovih proti Alпам hladnejši zrak. Napoved za petek: Hladno, pretežno oblačno vreme. Vmes se nekaj padavin, predvsem dopoldne. Jutranje temperature med 5 in 10, najvišje dnevne med 10 in 14, v Primorju do 20 stopinj C.

Iz Postojne je prispela večeraj v Ljubljano britanska novinarska delegacija, ki jo vodi urednik BBC MR. Stephen Bonarjee. V delegaciji so še s. Edvard Crankshaw, sodelavec »Observerja«, Paul Johnson, sodelavec tehnika »New Statesman and Nation« in drugih listov, George Ranser Cowley, sodelavec »Scottamanga« in G. Cole, glavni urednik cardiffskega lista »Western Mail«.

Ob 17. uri večeraj je novinarje sprejel predsednik OLO Marjan Dermastia. Britanske novinarje je pri nas zanimalo predvsem dejstvo, da mora razvitejša Slovenija pomagati pri razvoju zaostalejših predelov in ali to zavira razvoj naše republike in mesta Ljubljane. Prav tako je novinarje zanimalo tudi vprašanje nacionalnih pravic ter vprašanje enotnosti narodov. Predsednik je na ta vprašanja obširno odgovoril. Na željo nekaterih novinarjev je govoril še o gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo mesto Ljubljano. Danes dopoldne so si ogledali otroško kliniko, tovarno Iskra v Kranju, odkoder so se odpeljali preko Vrbe na Bled, Zvečer pa so se vrnili v Ljubljano. V Sloveniji bodo ostali do 5. oktobra, nato pa bodo odpotovali v Zagreb. Na sliki: Britanski novinarji pri ogledu otroške klinike v Ljubljani.

Pripombe k prednačrtu zakona Zbor gostincev na Bledu o pokojninskem zavarovanju

Letos je bilo v Sloveniji 70.000 turističnih gostov manj kakor lani

(Od našega beograjskega dopisnika)

Sredaj tega meseca bo zaključena javna razprava o prednačrtu zakona o pokojninskem zavarovanju. Najzgovornejši dokaz o zanimanju, ki ga je v javnosti zbudil ta zakonski prednačrt, je vsekakor veliko število pripomb, ki so jih prednačrtu poslali posamezniki, skupine državljanov, strokovna združenja, okrajni zavodi za socialno zavarovanje itd. Zvezni zavod za socialno zavarovanje je že doslej sprejel nekoliko sto takih pripomb, pričakuje pa, da se bo to število do zaključitve javne razprave še znatno povečalo, ker so prav sedaj sklicani številni zbori zavarovancev.

Po zaključku javne razprave o prednačrtu zakona o pokojninskem zavarovanju bodo začeli urejevalci poslane pripombe in predloge. Te pripombe in predloge bodo skupni komisiji služile kot podlaga za razpravo in izdelavo končnega besedila načrta zakona o pokojninskem zavarovanju, ki bo predložen zveznemu izvršnemu svetu v odobritvi. Prvotno so pričakovali, da bo novi zakon o pokojninskem zavarovanju sprejet do konca letošnjega leta, toda obsežnost gradiva, ki ga proučujejo, številni predlogi in pripombe k prednačrtu seveda lahko še vplivajo na končni rok izdelave tega zakona.

akem zavarovanju pa bo opravljen šele del posla, šele njegova prva etapa. Druga etapa ne bo prav nič manj naporna in komplicirana, saj bodo uslužbenecim zavodov za socialno zavarovanje morali prevesti v nove kategorije okoli 450.000 upokojevcem, kar vsekakor ne bo lahka naloga.

Kakor je znano predvideva prednačrt zakona o pokojninskem zavarovanju postopek za določanje strokovnih kvalifikacij, od katerih bo odvisna tudi pokojninska osnova. Zato so mnogi zainteresirani posamezniki, pa tudi razni kolektivi, poslali svoje pripombe glede načina razvrščanja upokojevcem. Tako n. pr. Združenje rudnikov, topilnic in predelovalne industrije barvnih kovin Jugoslavije predlaga, naj se delavci, ki so več let delali na mestih, za katera se zahteva visoka kvalifikacija, razvrstijo po delu, ki so ga opravljali, ne glede na njihove strokovne kvalifikacije. Delovni kolektiv železarnar na Jesenicah je v tem pogledu šel še dalje in predlaga, naj se uklepe vse kategorije, ki jih predvideva prednačrt zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem predlogu naj bi se pokojninska osnova ne določala na temelju strokovnih kvalifikacij, temveč na podlagi povprečne plače v zadnjih treh letih pred upokožitvijo. Na ta način bi sama plača bila kvalifikacija za delovno mesto. Tudi takšni pristojni organi poudarjajo, da je ta predlog zanimiv prav zato, ker prihaja iz Slovenije, kjer določanje in priznavanje strokovnosti še zdaj ni tako težko, kakor v raznih drugih krajih naše države.

Stevilne pripombe in predloge v zvezi z razpravo o prednačrtu zakona o pokojninskem zavarovanju se nanašajo tudi na rodinske pokojnine, ki naj bi bile dostopne širšemu krogu oseb kot doslej. Pristojni krogi opozarjajo glede tega, da če sam prednačrt zakona o pokojninskem zavarovanju predvideva določene olajšave, n. pr. nižjo starost za vdove z otroci, ali pa brez otrok, povečanje višine pokojnine do katere so upravičeni otroci z 25 na 40 odstotkov skupne otroci z 25 na 40% skupne pa obveščeni krogi zahtevajo, da bodo upoštevani tudi drugi predlogi, ki imajo za smoter nadaljnjo izpopolnitev sistema rodinskih pokojnin.

Bled, 4. okt. Četrty abor gostinskih in turističnih delavcev Slovenije je simoli končali svoje delo. Zboru je prisostvovalo nad 850 gostinskih in turističnih delavcev, zastopnikov okrajnih gostinskih zbornic ter svetov za turizem in gostinstvo pri okrajnih in občinskih odborih. Poleg teh so se zborovanja udeležili član izvršnega sveta LRS Julij Beltram, predsednik zvezne gostinske zbornice Krsto Filipovič in drugi.

Tudi o kadrih govorila. Opaža se, da gredo gostinski delavci, ko končajo šole, v drug poklic, če ne dobijo službe v svoji stroki v mestu ali v večjem kraju. Poleg tega so trenja med mladimi in starejšimi delavci ter starejši večkrat aljo vplivajo na mlajše. Poudarili so tudi potrebo po hotelski šoli pri nas, v katero pa bodo lahko stopili le tisti, ki bodo imeli za seboj potrebno prakso. Zastopnik sindikatov je opozoril na predlog, da bi v sezonskih podjetjih izvolili za člane delavskih svetov tudi prebivalce dotičnega kraja. B. B.

PREDLOG ZA USTANOVITEV ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO MATERE IN OTROKA

LJUBLJANA, 4. okt. Popoldne je bila skupna seja sveta za zdravstvo LRS in republiškega sveta za socialno varstvo, na kateri so razpravljali o ustanovitvi republiškega Zavoda za zdravstveno varstvo matere in otroka. Z raznimi zdravstvenimi ustanovami, posvetovalnicami, dispanziji in šolskimi poliklinikami smo v teh letih po vojni razširili zdravstveno varstvo matere in otroka. Te ustanove pa s svojega dela med seboj niso povezovale, temveč so delale vsake bolj ali manj ločeno. Zavod za zdravstveno varstvo matere in otroka pa bi obravnaval celokupno zdravstveno problematiko materinstva, detinstva in mladinskega obdobja v skrbi za ureditev telesnega in duševnega zdravja matere in otroka v republiškem merilu. Zavod bi bil istosčasno tudi znanstveno-raziskovalni center in vodilni strokovni organ zdravstvenih ustanov, ki jim je skrb za zdravje matere in otroka prva naloga, bi pa tudi center za vzgojo zdravstvenega kadra. Sistem dela Zavoda naj bi slonel na aktivnem sodelovanju vseh faktorjev, od strokovnih in družbenih ustanov do organizacij, ki zajemajo v svojih delovnih programih problematiko matere in otroka; v svojem delu naj bi tu-

di združeval vse panoge s področja zdravstvene zaštite matere in otroka predporodno in poporodno zaščito, zaščito šolskega otroka in žene.

Po razpravi sta oba sveta sklenila poslati izvršnemu svetu LRS predlog o ustanovitvi Zavoda. Dalje bo svet za zdravstvo priporočil okrajem, da sprejmejo odleke o obveznih pregledih otrok, pa tudi o stoočstotnem pregledu šolskega osebja.

V okviru zdravstvene zaštite zaposlene žene bo svet pripravil obratni ambulantom v podjetjih, da bi razširile svoje poslovanje še na posvetovalno zaščito žene, ki bi pa delovala nekaj ur tedensko.

Svet bo dal tudi smernice okrajnim ljudskim odborom za ustanavljanje okrajnih centrov za zaščito matere in otroka ter dispanzerjev, ki se bodo kompleksno ukvarjali s predporodno in poporodno zaščito matere in otroka.

V. K.

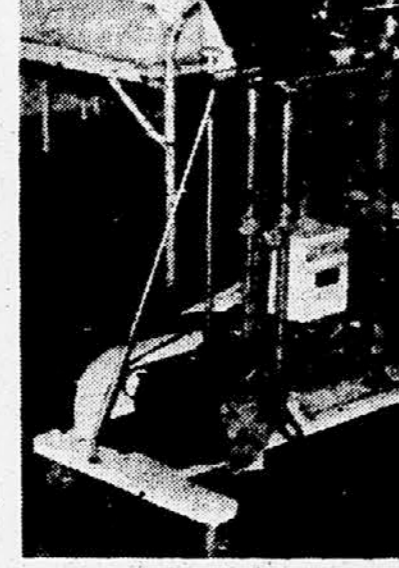
V. K.

V. K.

Patriarh Vikentije potuje v Moskvo

BEOGRAD, 4. oktobra. »Namen našega obiska je spoznati poglavarja in seznaniti vodilne osebnosti obeh cerkva, kakor tudi proučiti cerkveno življenje in ustanove, je izjavil sodelavcu Jugoslova patriarh Vikentije, ki bo 5. oktobra na čelu delegacije Srbske pravoslavne cerkve odpoštoval v Moskvo.

NOVA PRIDOBITEV INFEKCIJSKE KLINIKE V LJUBLJANI

Najmodernejši aparat sistema »Lunda« iz Švedske za sodobno zdravljenje dihalnih ohromitev pri otroški paralizi se dragoceno pridobitev infekcijske klinike v Ljubljani. Sedaj ima na razpolago štiri aparate za umetno dihanje, prihodnje leto pa bo dobila še dva podobna, vendar nekoliko drugačne vrste. Toliko aparatov je potrebnih, ker se zdravljuje različne ohromelosti na razne načine. Pri nabavi aparatov je treba posebej omeniti podjetje »Sanolabor«, ki je zelo požrtvovalno skrbelo za nakup prepotrebni sredstev za zdravljenje na kliniki.

Dr. M. E.

DANES SVEŽE MORSKE RIBE V RIBARNICI

Poleg patriarha Vikentija so v delegaciji, ki bo ostala v Sovjetski zvezi kakih 25 dni, tudi patriarh Dabro-Bosanski Nektarije, episkop šumadijski Valerijan, episkop vranječki Hrizontom, episkop banatski Vitarion, protierej Milica Smiljančič in Tihomir Popović, Peter Katičič, nestor Popovski iz Skopja in protodijakon Djordje Zunič.

Z delegacijo potuje tudi sekretar komisije za verske zadeve pri zveznem izvršnem svetu Miloje Dilparič.

Z delegacijo potuje tudi sekretar komisije za verske zadeve pri zveznem izvršnem svetu Miloje Dilparič.

Z delegacijo potuje tudi sekretar komisije za verske zadeve pri zveznem izvršnem svetu Miloje Dilparič.

Investicije v okviru stabilizacije trga

V naši politiki stabilizacije trga je vskladitev investicij z našimi zmogljivostmi in s cilji naše neposredne gospodarske politike predstavljala vseskozi enega od osnovnih elementov. Izhodna točka za to je bila v približno slednji logični dedukciji: Stabilizacija trga pomeni vskladitev ponudbe in povpraševanja. Če hočemo vskladiti ponudbo in povpraševanje, moramo podveziti vse tiste ukrepe, ki so sposobni da zmanjšajo povpraševanje in zvečajo ponudbo. — Ker smo od nacionalnega dohodka zaradi izgradnje industrije trošili sorazmerno izredno veliko za investicije, je ta zahteva v tem pogledu pomembna, da je treba čim bolj znižati obseg investicij ter s tem zmanjšati povpraševanje, hkratu pa razpoložljive kapacitete presmeriti v čim večjo proizvodnjo blaga za široko potrošnjo.

politike ugotoviti ne samo zaradi sadov, ki naj bi jih bila prinesla, ampak zlasti zato, ker je treba bodoči plan in celotne gospodarske odnose graditi na podlagi izkušenj, ki so se pokazale kot pozitivne. Sedaj se je treba namreč odločiti, ali naj gremo še na nadaljnje zoževanje investicij, ali naj nasprotno obseg investicij povečamo, katerim investicijam je treba dati prioriteto, kaj je treba ukreniti glede na pojave, ki so se pokazali kot rezultat dosedanjih investicijske politike in jih najprej oceniti ali so pozitivni ali negativni glede na naše gospodarske cilje itd. Zlasti pa morajo biti taka vrednotenja podprta z neovrgljivimi dejstvi, kar je posebno važno takrat, ko se določena gospodarska politika spremeni skoraj v splošno gibanje in ne samo v kampanjo, kar pa nosi v sebi to nevarnost, da se z določenimi trditvami zaradi vztrajnega ponavljanja prijaznim kot z akcijami, ki jih jemljemo kot dokazna dejstva, ki pa se kaj rade izkažejo brez pripisovane jim vsebine, če jih izpostavimo malo ostrejši kritiki in analizi.

dobro letošnjih sedem mesecev. To je sorazmerno kratka doba, ki nam ne daje možnosti, da bi nekoli politiko lahko ocenili v celoti. Zadovoljiti se moramo zato z analizo tega, kar lahko ocenimo. Tega je malo. Prav zato pa je treba to malo čim bolj nepristransko analizirati, s sodbo pa biti čim bolj previden in vzdržljiv.

Brez dvoma je, da se je obseg investicij skrčil in da to ni ostalo brez pozitivnih posledic za trg. Pripomniti pa je, da stremljenja, da se aktivirajo predvsem tako imenovane ključne investicije, ki se večinoma financirajo iz splošne investicijske sklada, in da se zmanjšajo manj pomembne lokalne, pa tudi republiške investicije, niso v celoti pripeljale do uspeha. Res je splošno obseg investicij zmanjšal, toda struktura vlaganj po virih kaže znatno aktivnejše vlaganje prav iz onih virov, na katerih omejitve je bila usmerjena večina letošnjih ukrepov, medtem ko so investicije iz splošnega investicijskega sklada v zaostanku. Tudi dotok sredstev v te fonde je znatno večji kot je bilo planirano, saj je že v prvih sedmih mesecih dosegel 72,7 odstotkov od predvidenega letnega priliva. Nobenega razloga ni, da

Zaloga sredstev za delo in drugega investicijskega materiala predstavljajo le posebno zanimiv problem. Na podlagi dejstva, da je investicijsko blago proizvedeno je z družbenega stališča nastopila še investicija — najsi je to blago realizirano ali pa je odšlo v zalogo. Ta investicijska sredstva, ki so proizvedena, a se nahajajo na zalogi, v ničemer ne doprinajajo k povečanju proizvodnje, torej niti k povečanju dohodka. Ta sredstva bi postala aktivni čimrili pri ustvarjanju narodnega dohodka samo, če bi bila vključena v proizvodnjo. Če pa je proizvodnja sredstev za delo previsoka, ali če njuna struktura ne ustreza potrebam, pomeni takšno stanje za družbo izgubo. Veliko smotrnejše je ta sredstva, če so že proizvedena, izkoristiti. To pomeni, da se mora obseg investicij prilagoditi ostvarjenim sredstvom, v kolikor ni mogoče prilagoditi industrije planiranemu obsegu investicij. Če tega ni, nam tudi omejevanje investicij samo po sebi ne more le prinese v celoti začelne stabilizacije odnosov na trgu. Prav s temi pojavi pa smo se morali v letošnjem letu precej boriti in je bil zvezni izvršni svet prisiljen, da je že v toku leta sprejel vrsto ukrepov, ki naj bi omogočili uspešno realizacijo vrste takega blaga.

Do omejitve investicij pridemo torej le, v kolikor jih tako blagovno kot denarno skrbimo. Samo finančna omejitve pomeni le preložitveni problema na poznejši čas, ko se bo postavil v toliko akutnejši obliki. Tako dobljena časovna odgoditev pa ne pomeni gospodarske koristi, ker pomeni le dobo gospodarske neaktivnosti. To je eden od najbolj perečih

problemov v naši investicijski politiki. Smo ga za sorazmerno dokaj dobro reševali s povečanim izvozom, ki pomeni nedvomno najbolj neizpolnitven uspeh v naši politiki stabilizacije.

NEPOTREBEN UVOZ SVEDROV

Grosistično podjetje »Zelj-poh« v Zagrebu je v sporazumu z Zvezo trgovinskih zbornic FLRJ uvozilo v dve kontingenti 60.150 svetrov za les iz Češkoslovaške, ne da bi zanje obstajala dejanska potreba. Svetroi so najbolj preproste oblike.

Uvoz svetrov iz tujine sam po sebi ni nič nenavadnega, saj smo uvozili že precej razne vrste blaga, da bi stabilizirali naš trg in izboljšali notranjo preskrbo s predmeti široke potrošnje. Vendar pa omenjena količina svetrov ni blago, ki naj bi ga potreboval naš notranji trg, ker vse potrebe je krije domača proizvodnja lokovske zadrge kovačev. Le-ta se je namreč specializirala predvsem za izdelavo ostro kaljenih svetrov za les, ki po svoji kakovosti prekašajo uvožene in jih ves jugoslovanski trg visoko ceni. Tudi domači svetrovi za izdelavo omenjenih svetrov imamo dovolj. Navedena količina uvoženih svetrov bi zadovoljala za najmanj dvoletno potrebo, pri tem pa bi morala lokovska zadruga ustaviti svojo proizvodnjo. Kam potem z domačo proizvodnjo svetrov in kako bo z delom stihili za družinski kovačev v Lokovcu? Cenu je bilo potrebno izdati dragocene devize za blago, ki ga imamo dovolj in to dobre kakovosti in po zmernih cenah, če uvoženo blago ne bo mogoče konkurirati domačemu?

Sestanek nevrologov in psihiatrov na Bledu

Bled, 4. okt. Na Bledu se je začel v sredo IV. znanstveni sestanek nevrologov in psihiatrov Jugoslavije. Na tem sestanku sodelujejo okoli 100 zdravnikov specializovanih v vse države. Ob otvoritvi so jih pozdravili član izvršnega sveta LRS dr. Jože Potrč, zastopnik sveta za zdravstvo LRS dr. Ravnikar, zastopnik medicinske fakultete iz Ljubljane dr. Frane Marinič in drugi. Posvetovanje je začel dr. Urs Jekić iz Beograda, vodil pa ga dr. Kanoni iz Ljubljane. Na programu so številni referati s področja epilepsije, alkoholizma, duševne higijene ter preventivne psihiatrije. Sestanek bo trajal do nedelje. Hkrati s sestankom so odprli v Zdravstvenem domu na Bledu razstavo izdelkov, ki jih izdelujejo duševni bolniki v raznih bolnišnicah Slovenije. B. B.

S sejo OLO v Celju

Celje, 4. okt. Popoldne je bila skupna seja obeh zborov OLO v Celju. Osrednja točka reda je bilo poročilo predsednika sveta za kmetstvo profesorja Antona Akšera o stanju in problemih kmetstva v celjskem okraju.

POSVETOVANJE O PROIZVODNJI ŽIVIL

Beograd, 4. okt. Danes se je v Beogradu začelo prvo jugoslovansko posvetovanje o problemih proizvodnje in prometa živil živalskega porekla.

Udeležence posvetovanja so pozdravili načelnik veterinarske službe JLA dr. Rudolf Reda, direktor uprave za veterinarstvo dr. S. Mihajlovič, v imenu Zveze zdravniških društev dr. Danilović, v imenu gostov iz inozemstva pa predsednik Mednarodnega društva veterinarjev, ki se bavijo s problemi živil, A. Clarenburg iz Holandije.

Na posvetovanju bodo razpravljali v dveh sekcijah: v prvi o problemih proizvodnje in prometa mesa, v drugi o higijeni mleka. Pripravljenih je okoli 50 referatov jugoslovanskih in tujih strokovnjakov o veterinarstvu, tehnologiji, kemiji, agronomiji, ekonomiji in sanitetnih inženirjev.

Udeleženci posvetovanja so pozdravili načelnik veterinarske službe JLA dr. Rudolf Reda, direktor uprave za veterinarstvo dr. S. Mihajlovič, v imenu Zveze zdravniških društev dr. Danilović, v imenu gostov iz inozemstva pa predsednik Mednarodnega društva veterinarjev, ki se bavijo s problemi živil, A. Clarenburg iz Holandije.

Do dejstva velja imeti na umu že toliko bolj, ker je letos prišlo na eni strani do povečanja zaloga investicijskega materiala, na drugi strani pa do precejšnjih zneskov neizkoriščenih denarnih investicijskih sredstev. Ta dva sklada predstavljata v bistvu eno samo celoto. Dokler obstaja takšna količina neraziskanih zalog investicijskega materiala, ne bo mogoče izvesti imobilizacije omejitve investicij prištejenih denarnih sredstev. Te investicije so bile že izvršene, in bo blago stalno zahtevalo kupca. Drugače tudi ne more biti, ker bi sicer prišli do gospodarske zastoja.

Ob robu

Optimizem

Izjava ameriškega zunanjega ministra, ki je govoril na tiskovni konferenci, so pozročile pri zahodnih veselih nekaj več kot dviganje obrvi. Dulles je bil namreč tako netakten, da je odkrito priznal nesoglasja, ki obstajajo med zahodnimi zavezniki glede reševanja suške krize. Zlasti mu nekateri zamerjajo, da je obsodil »kolonializem«, in sicer pravijo, da kolonializem ni samo britanski in francoski, ampak, da ponekod na svetu govorijo tudi o ameriškem...

Vendar pa je stališče ZDA že od vsega začetka suške krize drugačno od stališča evropskih veselih. Nekateri pripisujejo to volinemu letu v ZDA, ko mora vlada volitvencem dokazati, da je na svetu mir, ali pa vsaj, da se ga trudi doseči, drugi pa so mnenja, da gre za splošno preorientacijo ameriške politike; ZDA naj bi prevzele vlogo posredovalca, in sicer tako, da se ne bi postavile niti na stran mladih držav, ki hočejo biti popolnoma samostojne, niti popolnoma na stališče svojih zaveznikov. Tudi primer Egipta naj bi pričel za drugo tezo: ZDA so zadrževale svoje zaveznike, obenem predlagale gospodarske sankcije proti Egiptu — pa tudi pristale, da je mednarodni monetarni fond dal Egiptu 15 milijonov dolarjev.

Vsekakor je res, da zahodni veseli ne gredo pred Varnostni svet enote. To bo precej omejeno razpravo, ki bi bila sicer nemara izredno ostra. Na drugi strani obstajajo tudi optimistične izjave zunanjih ministrov, ki so prispele v New York na zasedanje, za katerega pravijo, da je najvažnejše, kar jih je bilo po Koreji. Če k temu pristojemo še dejstvo, da je prva ostra krize že minila, da prekop brezhibno obratuje in da se je tudi Egipt pripravil pogajati, potem nemara res ni preveč pričakovati, da bodo na zasedanju, kjer bodo zbrani zunanji ministri vseh veselih, pa tudi predstavniki »malih«, našli rešitev, ki bo rešila mučni spor, ali ga pa vsaj močno omilila in omogočila nadaljnje reševanje — brez rožljanja z orožjem.

Trenja

Odločitev japonske vlade, da bo stari in bolehihi predsednik Hatoyama odpotoval v soboto v Moskvo, kjer bo nadaljeval s sovjetskimi funkcionarji pogajanja o sklenitvi mirovne pogodbe, je povzročila v konservativni stranki veliko razburjenje. Približno 80 članov se je uprlo in obsodilo potovanje predsednika. V konservativni stranki (združeni liberalno - demokratični stranki) je od vsega začetka ni bilo entonosti v pogledih na notranja in zunanje politična vprašanja. Medtem ko so Josidini pristajali (liberalci) za vrata kakršnokoli možnost zblizanja med Japonsko in Sovjetsko zvezo ter LR Kitajsko je novi predsednik Hatoyama (njegov Demokratna stranka je zmagala na volitvah 10. decembra lani) stopil na drugo pot. Objubil je »neodvisno« zunanjo politiko ter zagotovil, da si bo Japonska prizadevala navezati normalne stike z vsemi državami, ne glede na njihovo ideološko usmerjenost.

V razmeroma kratkem času so se že pokazale spremembe; izmenjanih je bilo več delegacij, razširila se je kulturna in trgovinska izmenjava med ZSSR, LR Kitajsko in Japonsko, sporazumeli so se, kako bi normalizirali odnose z SZ, itd.

Nova težnja japonske zunanje politike pa je povzročila seveda precej godrnjanja med tistimi pristajajo konservativne stranke, ki so ostali še vedno zvesti zunanje političnemu programu bivšega predsednika vlade Joside. Napad na Hatoyama zaradi potovanja v Moskvo pa je samo izraz teh notranjih trenj v sami stranki ter poizkus, da bi vrnil Japonsko na staro politiko iz časa Joside, četudi ji mednarodni položaj in notranje razpoloženje na Japonskem nasprotujeta. S. L.

JACKSON. Danes se je v Jacksonu v ameriški državi Michigan podrobno pogovarjal v gradnji in podseboj podkopal za zidarjev. Sedajano je bilo do drugega nadstropja.

WASHINGTON. V Rejkljavu se bodo prvo polovico novembra začeli razgovori predstavnikov ZDA in Islandije o bodočem položaju ameriških vojaških enot, ki so kot enote atlantskega pakta, postavljene na tem otoku.

Pomanjkanje na Cipru

Laburist Robens dvomi, da bi Ciprtani po petih letih samouprave glasovali za združitev z Grčijo — Tri tisoč britanskih vojakov v akciji v gorah severnega Cipra

London, 4. okt. (Reuter). Ugledni funkcionar laburistične stranke Alfred Robens je sinoči predlagal novo rešitev za Cipr. Na nekem laburističnem zborovanju je Robens svetoval, da bi dali Cipru samoupravo v petih letih, obramba in zunanja politika pa naj bi ostali v britanski pristojnosti. Po petih letih bi sledila nadaljnja doba petih let, v kateri bi doleteli rok, kdaj bi se Ciprtani sami izjavili o svoji prihodnosti. — Robens je dejal, da dvomi, da bi Ciprtani po petih letih samouprave glasovali za združitev z Grčijo.

Kakor poročila atenska agencija, je grški minister za zunanje zadeve Averof izjavil sinoči na tiskovni konferenci, da so britanske oblasti na Cipru v zadnjih dveh mesecih napravile stvari, ki nasprotujejo osnovnim človeškim pravicam. Grška vlada je že zahtevala od evropskega sveta, da protestira proti ukrepom britanskih oblasti. Averof je dejal, da vse, kar so Britanci doslej storili na Cipru, zbledi spričo tega, kar se sedaj dogaja na tem otoku. Ostro je obsodil najnovejšo britansko ukrepe v Nikoziji, kjer je večina prebivalstva obsejana na la-

britanski avtomobil in ranila enega britanskega vojaka druga pa je eksplodirala v Limasolu v hiši, v kateri stanujejo britanski vojak.

Zaradi okvar v električni centrali, ki so posledica sabotaže, je bil Limasol večer brez električne razsvetljave. V Nikoziji policijska ura še vedno velja. V mestu manjka hrane, toda vzlic temu mnogi meščani bojokotirajo trgovine in kupujejo samo najnujnejše. Mnoge delavske družine so brez sredstev, tako da je bila občina prisiljena dati nekaj hrane brezplačno.

Epilog carigradskih nerodov

Carigrad, 4. okt. (AFP). Pred kazenskim sodiščem v Istanbulu se nadaljuje razprava proti ljudem, obsojenim za izvajanje nerodov v Carigradu 6. septembra 1955. Državni tožilec je zahteval, naj bi bila obravnava tajna, sodišče pa je sprejelo argument obrambe, da bi tajna obravnava utegnla škodovati ugledu Turčije v tujini. Sodišče je nato sklenilo, da bo obravnava javna, hkrati pa je prepovedalo časopisom, da pišejo o poteku obravnave.

Druga eksplozija britanske atomske bombe

Maralinga, 4. okt. (Reuter). Kakor je bilo uradno sporočeno, so v Južni Avstraliji pri Maralingi povzročili drugo britansko eksplozijo atomske bombe v skupini poskusov, ki jih imajo v načrtu. Pred desetim dnevi je bil prvi poskus s to bombo.

To je že četrta serija britanskih atomskih poskusov okrog Avstralije. Prva je bila na otoku Montebello leta 1952, druga leto pozneje pri Woomey, tretja pa spet pri Montebellu od 18. do 17. junija tega leta.

POKOP REHABILITIRANIH

Budimpešta, 4. okt. Kakor poročila radijska postaja Budimpešta, je CK partije madžarskih delovnih ljudi sklenilo, da bodo po nedolžnem obsojenim in usmrtnim ljudem iz političnih procesov prejšnjih let, ki jih je bil centralni komite rehabilitiral in jim vrnil pravico članov partije, izkazati zadnjo čast, ki pripada borem delavca gibanja in revolucionarjem. Sklenilo je, da bodo bivšega člana centralnega komiteja in politbroja Laszla Raika, bivše člane centralnega komiteja generalnega polkovnika Djerdja Palifja in Tborja Senjija ter bivšega namestnika načelnika oddelka centralnega komiteja Andrasa Salaja pokopali z vsemi vojaškimi častmi v grobnico, ki je namenjena velikom delavskemu gibanju. Centralni komite se je tudi odločil, da bodo v najkrajšem času pokopali tudi vse ostale po nedolžnem obsojene in rehabilitirane ljudi.

Odbor za pokop je danes izdal sporočilo, da bodo posmrtno ostanke Laszla Raika, Djerdja Palifja, Tborja Senjija in Andrasa Salaja pokopali 6. oktobra. Ta dan bodo lahko družbene organizacije in delovni ljudje pokopajim izkazali poslednjo čast.

Razširjeni izvršni odbor zveze

Tanger in Sovjetska zveza

Tanger, 4. okt. (AP). Iz krogov maroške vlade se je zvedelo, da je Sovjetska zveza prosila za dovoljenje, da sme poslati svojega delegata na konferenco o prihodnosti Tangerja, ki bo 8. oktobra v Fedali. Taj sovjetski zahtevi, ki je bila po diplomatski poti poslana maroškemu sultanu Mohamedu, sta se takoj uprli Francija in Velika Britanija. Francoski in britanski funkcionarji izjavljajo, da Sovjetska zveza nikoli ni bila zapletana v mednarodni upravi Tangerja in da v tem mestu tudi ni sovjetskih državljanov. Pravijo pa, da Sovjetska zveza svoje zahtevo po udeležbi na konferenci o bodočem položaju Tangerja opira na dejstvo, da je bila Rusija do leta 1917 zastopana v mednarodni upravi tega mesta.

WASHINGTON. Banka za izvoz in uvoz je dala italijanski avtomobilski družbi FIAT posojilo 10 milijonov dolarjev za povečanje proizvodnje avtomobilov, letal in drugih strojev.

ROKIO. V japonskih ladidelnicah bodo letos zgradili 12 milijonov ton ladijskega prostora. V prvih polovici tega leta je bilo izdelanih 58 ladij, med njimi 41 petrolejskih.

madžarskih novinarjev je imel danes spominsko sejo na čast Raiku, Palifju, Senjiju in Salaiu. V govorih so navzoči izrazili globoko obžalovanje nad vlogo, ki jo je prevzel tisk v lažnem procesu proti Raiku. Z enominutnim molkom so izkazali čast spominu Raika in tovarišev. Razen tega so sklenili, da se bodo madžarski novinarji vsi udeležili pogreba in položili vence na grob.

Burns obžaluje

Jeruzalem, 4. okt. (AP). Vodja komiseje ZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini general Burns je izrazil obžalovanje, da se je izrael umaknil iz mešane izraelsko-jordanske komisije. General Burns je svetoval Izraelu, naj še enkrat premisli ta svoj sklep, ki je bil sporočen večeraj.

Treba je štirom odpreti vrata

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ker je v celotnem gospodarstvu CSR uveden sistem centraliziranega planiranja od vrha navzdol, je tudi v kmetijah potrebno izdelati sistem planiranja setve in obveznega odkupa po poedinih proizvodih na hektarski osnovi.

Opazili smo, da se vodilni ljudje mnogo in resno pečajo s problemom socializacije kmetijstva in, da v teh njihovih pogojih visoke industrijske razviritosti industrijske strukture izvajajo posebno politiko materialne stimulacije kmetijskih proizvajalcev v socialističnem sektorju, ki jim omogoča take rezultate. Seveda se njihov gospodarski sistem bistveno razlikuje od našega in mislim, da je vprašanje materialne stimulacije še odprto razen v zadržkih, kjer je stimulacija dokajšnja, ki pa po mojem mnenju ni zasnovana na realnem ekonomskem računu.

Vprašanje: Obveščeni smo, da so letošnje spomlad na nekaterih plenutih CK oziroma političnih konferencah v Českoslovaški razpravljali o potrebi decentralizacije upravljanja. Kako se pristopa k temu vprašanju, kako se razvija družbeno življenje? Odgovor: Opazili smo, da so

v teku priprave za prenos pristojnosti upravljanja od višjih organov na nižje. Istočasno se tudi skuša zmanjševati upravni administrativni aparat, ki je povsod zelo velik. Spričo tega pa se pri nižjih upravnih organih, krajevnih, okrajnih in oblastnih, pojavlja strah, kako bodo v stanju prevesti večje pristojnosti ob istem času zmanjšanju upravnega aparata. V tem pogledu si nismo mogli ustvariti slike kako naj bi se ta decentralizacija izvedla.

Iz razprave v Ljudski skupščini v Pragi smo videli, da na področju kulture in prosvete že nastajajo konkretne nove oblike te decentralizacije in v korekturi starega sistema, v katerem je obstojala pretirana centralizacija gledališkega življenja. Tako je Ministrstvo za kulturo bilo pristojno tako za materialno stanje kakor repertoarno politiko vseh državnih gledališč.

Kritično govore tudi o nesmiselnosti usmerjanja umetniške ustvarjalnosti na drugih kulturnih področjih. Kaže, da so na tem področju v teku živahne diskusije.

Razen tega, kar sem rekel, ne bi mogel povedati kaj več o tem, kako se razvija družbeno življenje. Ugotovljali smo obsežen aparat v političnih vodstvih, ki vodi in

Fojdi proti! Ali ne vidis, da sem zaposlen

„Ko bomo prišli na oblast“

Laburisti postavljajo načelo »ena oseba — en glas« za volitve na kolonialna ozemljih — Griffiths je pozval gibanje EOKA na Cipru, naj preneha s sovražnostmi

Blackpool, 4. okt. (Tanjug). Na laburistični konferenci so razpravljali o kolonialni politiki. Proutevali se možnosti za reformo ustav, vprašanje rasne diskriminacije in gospodarske probleme, vse na osnovi glavne naloge: kako ohraniti vpliv Velike Britanije v novem Commonwealthu z naprednejšo politiko v sedanjih kolonijah.

Resolucija, ki so jo sestavili o tem problemu, obvezuje bodočo laburistično vlado, da bo v britanskih kolonijah vzpostavila temeljne polne demokracije. Toda med današnjo razpravo, zlasti pa v govornih predstavnikov izvršnega odbora, je jasno poudarjeno, da bo potrebno daljše obdobje za to, da bodo ovisna ozemlja postala samostojna.

Za sedaj sprejema britanska laburistična stranka dve osnovni načeli v svojo kolonialno politiko: prvič, ljudstvo vsakega kolonialnega ozemlja ima pravico samovoljno odločati, kakšno obliko ustave si želi, in drugič, najboljši način za izpolnitev te možnosti je, da vsako ljudstvo izbere po načelu »ena oseba — en glas« svoje predstavnike na splošnih volitvah.

Resolucija, ki so jo sestavili o tem problemu, obvezuje bodočo laburistično vlado, da bo v britanskih kolonijah vzpostavila temeljne polne demokracije. Toda med današnjo razpravo, zlasti pa v govornih predstavnikov izvršnega odbora, je jasno poudarjeno, da bo potrebno daljše obdobje za to, da bodo ovisna ozemlja postala samostojna.

Za sedaj sprejema britanska laburistična stranka dve osnovni načeli v svojo kolonialno politiko: prvič, ljudstvo vsakega kolonialnega ozemlja ima pravico samovoljno odločati, kakšno obliko ustave si želi, in drugič, najboljši način za izpolnitev te možnosti je, da vsako ljudstvo izbere po načelu »ena oseba — en glas« svoje predstavnike na splošnih volitvah.

Tudi rasna diskriminacija naj

ljali nadškofa Makariosa v London na razgovore.

Konferenca je tudi sprejela posebno resolucijo o Keniji, ki poziva britansko vlado, naj pošlje nepristransko pravno komisijo, ki naj bi raziskala postopek pri kaznovanju domačinov. Na intervencijo Griffithsa je konferenca z veliko večino glasov odklonila predlog sindikata elektricarjev, da bi vse britanske oborožene sile umaknili s kolonialnih ozemelj. Griffiths je opozoril na Malajo in izjavil, da bi bil odhod britanskih čet enakoverden povabilu komunističnim teroristom, naj prevzamejo deželo.

Razprava o kolonialni politiki je bila na splošno letos mnogo bolj določna kot na prejšnjih letnih konferencah.

Pred razpravo o kolonialni politiki je bila končana razprava o vprašanju obvezne vojaške službe v Britaniji. Resolucija, ki je pozivala stranko, naj se zavzame za ukinitve obveznega vojaškega noka, je bila odklonjena po tajnem glasovanju s 5 milijonov 200 tisoč proti 1 milijonu 400 tisoč glasov. Kljub temu se je izvršni nacionalni odbor obvezal, da si bo prizadeval doseči ukinitve obvezne vojaške službe, vendar pa je predsednik odbora Brinhan poudaril, da ne bodo nikdar ukrenili brez soglasja britanskih zaveznikov v Atlantskem paktu.

Konferenca laburistične stranke bo razpravljala še o avtomatizaciji. Konferenca bo končala svoje delo jutri zvečer.

od srede

WASHINGTON — Rusi so sprejeli ameriško povabilo in bodo poslati na ameriške volitve tri opazevalce, hkrati pa so povabili ameriške opazovalce na sovjetske volitve.

LASA. V glavnem mestu Tibeta Lasi je v ponedeljek prvič v zgodovini tega mesta zazarela elektrika. Električna centrala je začela delati na dan proslave semelnične razglasitve LR Kitajski.

PANKOW — Vrhodnevni sindikatni odbor predlagal sindikalnim organizacijam v Zahodni Nemčiji, da bi sodelovali v prizadevanjih zmanjšati napetost med obema Nemčijama.

PARIZ — V Prizgu se muči delegacija Zveze borcev Jugoslavije, ki je gost francoske bojevnike organizacije Pelous d'Orient. Vrhovni komitej je v torek zvečer priredil sprejem, ki so ga udeležili tudi visoki francoski predstavniki.

BROGRAD — S 1. oktobrom sta italijanska in jugoslovanska vlada srenemili svoja vladna predstavništva v Kopru o odnosu v Trstu v generalna konzulata. Italijanski generalni konzulat je začel delati na Reki, če bo dam odprt se konzulat kake druge države.

NEW YORK — V 35 tovarnah tekstilnega koncerna »Stevens and Company« bodo znižali delavske mezdje za 10 centov na uro.

na četrtak

KOMISARIAT BO NAJBRŽ UKINJEN

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA V TRSTU

Trst, 4. okt. (Po telefonu) — V Trstu je neki list razširil vest, da bo generalni komisarjat baje kmalu ukinjen in je pozneje javil, da je prišla vest iz posevem verodostojnega vira. Vest naj bi namreč potrdil vodja Urada za njemih predstavnikov. Kakšni so po Vašem osebnem mnenju konkretni pogoji za nadaljnji razvoj političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov med našima deželama?

Odgovor: To vprašanje je v bistvu identično enemu od vprašanj intervjuja, za katerega me je zaprosila redakcija »Rude prave« in ki ga je ta dnevnik že objavil zadnjega dne našega bivanja v Pragi. Potrebno dodati še to, da taka oficialna parlamentarna delegacija, kakršna je bila med drugimi tudi naša, nima ne časa ne prilike za obsežnejše stike s širšim krogom delovnih ljudi, za nevezane razgovore. Toda neglede na to smo se mi prepričali o nespornem toplen prijateljstvu českoslovaških državljanov, da ne govorim o prijatelji in gostov

kulturno-gospodarska zveza je sprejela na seji svojega izvršnega odbora sklep, da se bo zedinila z zvezama za Gorisko in Benečijo. Ko so ta sklep podprli, so članj odbora poudarili, da so navsezadnje vprašanja pravic slovenske manjšine bistveno enaka za vse zamejske Slovence v Italiji in da je zato naravno, da jih Slovenska kulturno-gospodarska zveza zastopa z enotnega stališča. M. K.

NEW YORK. Letočna proizvodnja aluminija v ZDA bo dosegla 1,4 milijona ton, kar je v primeri s proizvodnjo v letu 1956 na 110,000 ton več.

JOHANNESBURG. Južnoafriška komisija za atomsko energijo je dala dovoljenje zasebni domači družbi za graditev velikih naprav za proizvodnjo urana. Graditev teh naprav bo večala s 4 milijoni funtov štirinog.

ATLANTIC CITY. Na sestanku zborovnikov v Atlantic Cityju v državi New Jersey so pokazali nov stavek za vrtanje zok, ki ne povzroča pacientu nikakih bolečin. Stopenjaset tisoč obratov, ki jih napravijo sveder na minuto, omogoča vrtanje, ki se doseže povprečne ogrevanje, kar je neugodno vplivalo na rotne žvece in povzročalo bolečine. Dosedaj znani sveder napravijo v minuti približno 600 obratov.

NA DANESNEM ZAKLADANJU OKRAJNEGA LJUBLJANSKEGA OBČINA LJUBLJANA

ZAGREBSKA KRONIKA

KULTURNI RAZGLEDI

Razprava o izpolnitvi plana v prvem polletju

Analiza izpolnjevanja družbenega plana ljubljanskega okraja za prvo polletje bo bržčas nekoliko pozna, zlasti če želimo popraviti v drugem polletju tisto, kar je bilo poprej zamujenega. Pred nami ni niti celo zadnje tromesečje, v katerem bi morali na podlagi analize že dohiteti zamudo iz prvega polletja. Ta majhna pripomba naj bo kot uvod z željo, da bomo v prihodnjem letu boljši.

Hotelj uveljaviti letos s novimi ekonomskimi ukrepi, tudi v ljubljanskem okraju ne bo v celoti uresničena. Poglavitni namena bi bili predvsem povečanje proizvodnje potrebnih dobrin, to je v tekstilni, živilski, usnjarski in drugi industriji in pri ostalih, ki naj bi sodelovale s proizvodnjo sredstev za potrošnjo. V ljubljanskem okraju pa so prizadete veje industrije realizirale proizvodnjo v prvem letošnjem polletju takole: kovinska industrija 38%, elektroindustrija 35% odstotkov, tekstilna industrija 42%, industrija obutve in usnja 43%, živilska industrija 49%, lesna industrija 46%.

Takšno gibanje proizvodnje v teh vejah gospodarstva, lahko upravičeno deloma z zapoznanosti ekonomskimi instrumenti, kateri so terjali od proizvoznih podjetij preorientacijo proizvodnje na obsežnejšo izbiro proizvodnih sredstev. Določeni odstotek v manjši proizvodnji kot jo predvideva okrajni družbeni plan, nedvomno izhaja iz podcenjevanja pomena povečanja delovne storilnosti, ki bi morala biti 5 do 6% večja kot lani. Nedvomno da je temu krivo malomarno uravnavanje norm in nepravilna uporaba premij, ki niso dovolj spodbudno ekonomsko delovale na proizvajalca. Če temu pristojimo še nekoliko prepočasno prilagajevanje proizvodnje novim zahtevam tržišča, nam je potem bolj ali manj razumljivo, zakaj nismo dosegli poglavitne težnje izražene v novih gospodarskih instrumentih tako, kot smo sicer želeli.

Razvoj gospodarstva ljubljanskega okraja v prvem polletju je bil podoben kot v ostalih okrajih, bolj ali manj pod vplivom lanskoletnih gospodarskih instrumentov, vsaj v prvem četrtletju, razen tega pa so novi gospodarski instrumenti terjali od proizvoznice, da se jim prilagodijo, kar pa ni bila lahka stvar. Zategadelj je bila v primerjavi z lanskim letom proizvodnja nekoliko počasnejša, in to posebno v poglavitnih vejah gospodarstva.

V celokupnem gospodarstvu okraja je dosegel dohodek s 43%, kar je za 2% manj kot lani. Vendar pa je po absolutni vrednosti letošnji dohodek enak lanskoletnemu v prvem polletju, kajti letošnji družbeni plan predvideva tudi 8% večjo proizvodnjo nad lanskoletno.

Imajo investitorji pravodobno potrebnih sredstev. Razen tega so zapoznali predpisi o uporabi stanovanjskega sklada, kakor tudi pozno odobrena investicijska posojila občutno vplivala na gradbeno dejavnost. Kljub temu, da bo v drugem polletju znatno boljši položaj, pa verjetno ne bo izpolnjen letni plan. Kljub nižjemu turističnemu prometu v prvem polletju je bil plan v gostinstvu dosegel s 45%, kar obeta, da bo zaradi večje turistične dejavnosti v drugem polletju v celoti izpolnjen. Ugotoviti pa moramo, da je inozemski turistični promet precej nižji kot lani, čeprav to ni vplivalo na poslovne turističnih podjetij, ki so povečala svoje usluge domačim turistom.

V CEM JE INDUSTRIJA ZAOSTALA?
Če primerjamo realizacijo količinske proizvodnje v prvem polletju lanskega leta in letos, potem lahko ugotovimo le rahlo razliko dveh odstotkov, kar da slutiti, da bo gibanje proizvodnje skoraj enako lanskomu, morda le z majhnim pospeškom v drugem polletju. Če bi bila samo količinska proizvodnja naš glavni namen, potem bi smeli biti dokaj zadovoljni. Vendar pa temu povsem ni tako. Primerjajmo samo posamezne industrijske dejavnosti med seboj in bomo ugotovili, da naša poglavitna težnja, ki smo jo

Uspeli kmetijske proizvodnje se lahko ugotove šele v drugem polletju, kajti tedaj se realizira večina tovrstne proizvodnje. Kakor kaže, da bo navzile neugodnim vremenskimi prilikam doseženo kot predvidevano 2% povečanje kmetijske proizvodnje. V gradbeništvu so dosegli le 33% planiranega dohodka, ali okoli 3009 milijonov dinarjev. Vzroki za tako majhen polletni učinek v gradbeništvu so v zelo poznem sprejetanju družbenega plana, zaradi česar niso

Pokazatelj izpolnjevanja plana v obrti v družbenem sektorju kažejo, da je realizacija dohodka v prvem polletju višja nad lanskoletnimi rezultati, časi je bil realiziran le z 42%. Nekoliko manjši je le dobiček, in sicer 38%. Glede na gibanje obrtniške dejavnosti v prvem polletju se sme pričakovati, da bo plan v obrti dosežen.

GOSPODARSKE VESTI
Izvoz avstrijskih umetnih gnojil. — Avstrijska proizvodnja umetnih gnojil se je v zadnjem letu močno povečala in je bila v skladu s povprečnim povečanjem za 11% v zadnjih petih letih. 1950. leta je proizvodnja umetnih gnojil znašala 363.000 ton, lani pa že 570.000 ton. Avstrija zdaj izvažata umetna gnojila že v 30 držav. Od skupnega izvoza odpade na afriške države 34,5%, na azijske države 13,9%, na ameriške pa 3,1%.

OSTALE GOSPODARSKE PANOGÉ
Uspeli kmetijske proizvodnje se lahko ugotove šele v drugem polletju, kajti tedaj se realizira večina tovrstne proizvodnje. Kakor kaže, da bo navzile neugodnim vremenskimi prilikam doseženo kot predvidevano 2% povečanje kmetijske proizvodnje. V gradbeništvu so dosegli le 33% planiranega dohodka, ali okoli 3009 milijonov dinarjev. Vzroki za tako majhen polletni učinek v gradbeništvu so v zelo poznem sprejetanju družbenega plana, zaradi česar niso

Uspeli kmetijske proizvodnje se lahko ugotove šele v drugem polletju, kajti tedaj se realizira večina tovrstne proizvodnje. Kakor kaže, da bo navzile neugodnim vremenskimi prilikam doseženo kot predvidevano 2% povečanje kmetijske proizvodnje. V gradbeništvu so dosegli le 33% planiranega dohodka, ali okoli 3009 milijonov dinarjev. Vzroki za tako majhen polletni učinek v gradbeništvu so v zelo poznem sprejetanju družbenega plana, zaradi česar niso

NUBODNOSTI. Kmalu se po vseh zakonih, navedenih in izmenjavah sredstev, gradnja in stanovanjskega sklada na Trzinu, Republika, se bo izšlo iz nadzorstva. To bo omogočilo tudi največja poslovna gradnja v Zagrebu, kar je smiselno in nadzorljivo. Nove postopke bo imelo v prihodnje prostora za trgovino, v splošnih nadzorovanih pa bodo poslovne postopke iz uradi. **CENTR ZA MATERJE** V Zagrebu so odprli prvi seminar za matere, porodnice, noseče in doječe, v katerem bodo dobivale vse novice za materinstvo. To je prvi center take vrste v Jugoslaviji. Na bo v njem tudi šola s seminarji za ženske, ki se bodo delale v podobnih ustanovah.

NOVA DELA NA VELESEJMU. Tako po končanem mednarodnem velesejmu se začel gradnja nove objektijske paviljone. Pred izvedbo razpisov, bo sgrajenih že letos in prihodnje leto ter bodo velesejski prostor razširili še nadalje. Vse, kar se dotika zgraditve, je bilo sprejeto po planu gradnje za prvo etapo, namenjavani pa sta še dve etapi, namreč da bo končno sgrajena vselejsem zavzel izločen prostor, kakor sejem v Milanu, ki je eden največjih v Evropi.

REAKTIVNA LADJA NA SAVI. Na zagrebški velesejmi so izvedli obiskovalni predložki videti prvi reaktivni ladje. Ta ladja ima napravo, ki črpa vodo v sprememni delu in jo meča za seboj ter vosi tako naprej. Voda sega samo na 60 stopinj, in če jo vodo izpusti, ne, meča izpod sebe blizo in spod in si tako utira pot dalje. Ta ladja bo ostala v Zagrebu na savi in bo delala za potovanja. Podjetje za gradbeno dela na reki. **POMEMEN REKORD.** Na so spretnosti avtomobilov, ki so vsi obiskovalci s strani na novi dve velesejski izročili svojo potrdila, so ugotovili, da so preleteli nad 1.200.000 potnikov. Seveda ob obisku nad 800.000 ljudi in vse, kar je bilo predloženo, ker je vsak potnik, ki se je predložil na novi velesej, moral peljati tudi smaj. —

Mandarin na pobedu — prvor iz čelinske celovečernega barvnega lutkovnega filma »Cesarjev slavček«, kateremu so podelili v ZDA medalje za najboljši tuji film.

REVIJA MLADINSKIH FILMOV

Doslej so bili mladinski filmi velika redkost na programu kinematografov in problem, kako poskrbeti vsaj nekaj filmov, ki bi kolikor toliko odgovarjali mladini; je še večal iz leta v leto. Res je sem in tja v naše kinematografe res zašel kak mladinski film in tudi Jugoslovanska kinoteka je nekajkrat pripravila predstave takih filmov (ki pa so bili večinoma stari in zelo slabo ohranjeni), toda to vedno bolj naraščajočega problema ni zmanjšalo. Se več: te predstave so samo pokazale, kako velika je potreba po še večjem številu podobnih in kvalitetnejših prireditveh. Ta problem je še vedno zelo pereč, kakor je postala ena najbolj perečih točk mladinske pedagogike tudi filmska vzgoja mladine. Seveda, saj je tudi razumljivo, da bo mladina pravil-

no dojemala filme le takrat, če bo imela v tem pogledu pravilno vzgojo. To nalogo, ki jo mšljajočasoma prevzeti tudi šole, je sedaj prevzela za Slovenijo Zveza prijateljev mladine, medtem ko jo v zveznem mestu izvršuje lanksko leto ustanovljena bogorajska komisija »Film i dete«. Te ustanove (tu so vštete tudi podobne organizacije po ostalih republikah centrah) so si same zadale težko nalogo: spremljati razvoj mladine ob filmu in skratka — proučevati vpliv filma nanjo. Prvi velik uspeh, ki ga je rodilo to prizadevanje, je bila ustanovitev stalnih mladinskih kinematografov po posameznih republikah centrah izmed katerih je Mladinski kinematograf v Ljubljani eden prvih. V teh kinematografih je mladina gledala tisto, kar ji je odgovarjalo

po starosti in stopnji razvoja, škoda je bilo le to, da so v njih večinoma predvajali filme, ki so svojo redno pot po kinematografih že končali. Zato pomeni jutrišnja »Revija mladinskih filmov« veliki dogodek, saj je sestavljala pretežno novi filmi, zbrani v pisani program osmih celovečernih ter šestnajst kratkih igranih, risanih in lutkovnih, pretežno barvnih filmov. **Sporod »Revije mladinskega filma«** V MLADINSKEM KINU OD 6. DO 13. OKTOBRA **Prvi dan:** MALI BEGUNEČ, amer. igrani film, Domači risani film, BDE, CA. KAPICA in češki lutkovni film ARJE PERJEJE. **Drugi dan:** POT K USPEHU — angleški igrani film, Domači kraki film DVA DOKA in sovjetski lutkovni film ZLATA ANTILOPA. **Tretji dan:** LETECI RAZRED — nemški igrani film, Slovenski kraki film POBERI DENAR in vesele risanka TOM IN JERRY. **Četrty dan:** DVA KAPITANA — sovjetski igrani film, Domači kraki film NA PEŠENH SIPINAH in ameriški film PES JUNO POMAGA. **Peti dan:** KEKIC — slovenski igrani film, Nemški lutkovni film PIMPINELA in ameriški film PLOT JUTRA NARAVE. **Šesti dan:** CESARJEV SLAVČEK — češki lutkovni celovečerni film, Slovenski lutkovni film USODEN STREL in kitajski lutkovni film CAROBNYI COPIC. **Sedmi dan:** ZLATI KLJUČEK — sovjetski film, Domači lutkovni film PIVNJI IN DVOJKA in ameriška risanka RACMAN DONALD. **Osmi dan:** REDEY BALON — francoski igrani film, kulturni film PTICE PRIHAJO in ameriški film V DOLINI BOBOV.

KULTURNO DRUŠTVO GLUHIH »VITA ZUPANČIČ«

Takoj po osvoboditvi so gluhi ustanovili enotno organizacijo, Zvezo gluhih Jugoslavije. Pravila te nove organizacije so posebej poudarila pomen kulturnega in športnega udejstvovanja gluhih. Tako so se začela v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in v drugih ostalih republikah ustanovljati kulturne skupine, ki pa precej časa niso zaživele v polnem razmahu. Starejši niso več zmogli dela, mlajši pa so šele doraščali. Prvo kulturno društvo gluhih »Radivoje Popovič« se je ustanovilo v Beogradu, sledila je Ljubljana in skoraj istočasno Zagreb s svojim društvom »Josp Medved«. Hrvaško društvo, ki si je naredilo ime po pokojnem dolgoletnem ravnatelju zagrebškega zavoda za gluho mladino, ima živahno kulturno življenje, o katerem se vsi zagrebški listi zelo povoljno izražajo.

Ljubljansko kulturno društvo gluhih je s svojim imenom »Vita Zupančič« počastilo spomin dolgoletne učiteljice gluhe mladine. Člani tega društva bodo v soboto 16. t. m. z nastopom v dvorani DD »Svoboda« na Viču postali 25 letnic obstoja slovenske organizacije gluhih. Ze pred vojno so se namreč gluhi v Sloveniji blavno kulturno udejstvovali, prejelari so prireditve v različnih krajih Slovenije, v Celju, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti in drugje. To bo prvi samostojni nastop kulturnega društva »Vita Zupančič«. Na njem bodo gostovali s svojimi uspešnimi pantoanimi tudi člani zagrebške kulturne skupine. Toda gluhi slovenski kulturniki so nastopili že pred ustanovitvijo novega društva. Tako so lani dosegli lep uspeh z nastopom na svetovnem kongresu gluhih v Zagrebu. Letos pa so v maju s pravo takim uspehom gostovali na Dunaju.

Program prireditve, ki jo bodo v soboto in nedeljo izvajali člani društva »Vita Zupančič«, je obširen in pester. Sestavljajo ga folklorni plesi, baletne točke, pantomime, ritmične točke in tudi recitacije. S tem nastopom bo društvo gotovo dalo lep poobjavo za kulturno delo gluhih tudi v drugih krajih Slovenije, saj gluhi žela sodelovati na vseh področjih društvenega udejstvovanja in doseči v političnem, kulturnem in športnem delu čim vidnejše uspehe. Za to njihovo težnjo jim moramo dati vse priznanje. A. O.

»Zagrebski solisti« so odpotovali v Ameriko

30. septembra so iz Zagreba odpotovali člani Komornega orkestra Radia Zagreb, »Zagrebski solisti« na veliko turnejo v Ameriko. Turneja bo trajala dalj kakor tri mesece in bo obiskala velika mesta v ZDA, Kanada, Kubi in Portoriku. Prvi koncert bodo »Zagrebski solisti« priredili že na veliki prekoceanski ladji »Liberté«. Na turnejo so odšli dirigent Antonio Janigro, violončisti Pinkava, Klimenta, Hrdžok, Sestak, Weiland in Bačić, violisti Passagora, Strančić in Aranjoš, čelista Klefer in Pomykalo ter kontrabasist Prosenik. Prireditelj bodo več kakor štirideset koncertov in na njih izvajali dela Vivaldija, Bacha, Mozarta, Corellija, Rossinija, Boccherinija, Hindemitha, Britana in dela domačih kompozitorjev Jarnovčiča, Lhotke in Kelemenca. Ameriška turneja »Zagrebskih solistov« je plod velikih uspehov, ki jih je ta priznani ansambel dosegel v Evropi in je prvo gostovanje jugoslovanskega glasbenega ansambla v Ameriki.

Med enočinimi in dolgočasnimi ameriški revijami filmi pomeni film Dva tedna ljubezni, ki ga je preden odšel v odhiti za gledalce. Saj se film ne odlikuje le po dobri glasbi, lepo zapeljivih pesmih (komponiral jih je George Stoll) in nekaterih naravnost pritrčnih plesnih vložkih, temveč ima tudi ljubko, veselo zgodbo, zapleteno in razpleteno ob problemu, ki bo vsakemu gledalcu izrazil veselo namene. Zgodba je postavljena v čas, ki je za opero, te in filmske komedije naravnost neobčutne, v dobo, ko se je staro devetnajsto stoletje pomladilo v dvajseto. Glavno besedo v njej ima mladost, tista ljubka, vesela in tudi nesrečna mladost, v kateri deklice niso še ptičke ne mlake, ne otročje in ne odrasla deklica. Zelo si pričekajo, in oblik, kakršne nosijo njih matere in starejše prijateljice, stari pa žele, da bi njihove hčere čim kmalo izstajali nve z borzo. Strojlo za zaplet in veselo lile, kje več sanj o prvi ljubezni! Zaradi dobro izbrane snovi se je film Dva tedna ljubezni dvignil nad običajni nivo z borzo. Strojlo poznanih pesnih in v nekaterih vložkih drugih revijevskih filmov. Prijeto preseneča tudi dobra igra glavnih igralcev, med katerimi moramo na čestnem mestu omeniti pokojnega velikega igralca Louisa Calherna in živahnega vložka, ki sta jih lovala oja mala pubertetni.

»Zagrebški solisti« so odpotovali v Ameriko. 30. septembra so iz Zagreba odpotovali člani Komornega orkestra Radia Zagreb, »Zagrebski solisti« na veliko turnejo v Ameriko. Turneja bo trajala dalj kakor tri mesece in bo obiskala velika mesta v ZDA, Kanada, Kubi in Portoriku. Prvi koncert bodo »Zagrebski solisti« priredili že na veliki prekoceanski ladji »Liberté«. Na turnejo so odšli dirigent Antonio Janigro, violončisti Pinkava, Klimenta, Hrdžok, Sestak, Weiland in Bačić, violisti Passagora, Strančić in Aranjoš, čelista Klefer in Pomykalo ter kontrabasist Prosenik. Prireditelj bodo več kakor štirideset koncertov in na njih izvajali dela Vivaldija, Bacha, Mozarta, Corellija, Rossinija, Boccherinija, Hindemitha, Britana in dela domačih kompozitorjev Jarnovčiča, Lhotke in Kelemenca. Ameriška turneja »Zagrebskih solistov« je plod velikih uspehov, ki jih je ta priznani ansambel dosegel v Evropi in je prvo gostovanje jugoslovanskega glasbenega ansambla v Ameriki.

Dva tedna ljubezni

Med enočinimi in dolgočasnimi ameriški revijami filmi pomeni film Dva tedna ljubezni, ki ga je preden odšel v odhiti za gledalce. Saj se film ne odlikuje le po dobri glasbi, lepo zapeljivih pesmih (komponiral jih je George Stoll) in nekaterih naravnost pritrčnih plesnih vložkih, temveč ima tudi ljubko, veselo zgodbo, zapleteno in razpleteno ob problemu, ki bo vsakemu gledalcu izrazil veselo namene. Zgodba je postavljena v čas, ki je za opero, te in filmske komedije naravnost neobčutne, v dobo, ko se je staro devetnajsto stoletje pomladilo v dvajseto. Glavno besedo v njej ima mladost, tista ljubka, vesela in tudi nesrečna mladost, v kateri deklice niso še ptičke ne mlake, ne otročje in ne odrasla deklica. Zelo si pričekajo, in oblik, kakršne nosijo njih matere in starejše prijateljice, stari pa žele, da bi njihove hčere čim kmalo izstajali nve z borzo. Strojlo za zaplet in veselo lile, kje več sanj o prvi ljubezni! Zaradi dobro izbrane snovi se je film Dva tedna ljubezni dvignil nad običajni nivo z borzo. Strojlo poznanih pesnih in v nekaterih vložkih drugih revijevskih filmov. Prijeto preseneča tudi dobra igra glavnih igralcev, med katerimi moramo na čestnem mestu omeniti pokojnega velikega igralca Louisa Calherna in živahnega vložka, ki sta jih lovala oja mala pubertetni.

Na glasbeni solji v Ajdovščini se je pred kratkim začel redni souk. Solo obiskujejo učene iz ramih krajev od Vipave do Bagni, Seia, Vrtovinca, Stojanca in drugih. Poleg teorije poučujejo se klavir, harmonika, violina in druge instrumente. Pretežno težava jim letos povzroča pomanjkanje stalnega predmetnega učitelja za violino. Ravnateljevo si prizadeva, da bi dobi zamrak vsaj homonaravno učno moč. vr.

»Zagrebški solisti« so odpotovali v Ameriko. 30. septembra so iz Zagreba odpotovali člani Komornega orkestra Radia Zagreb, »Zagrebski solisti« na veliko turnejo v Ameriko. Turneja bo trajala dalj kakor tri mesece in bo obiskala velika mesta v ZDA, Kanada, Kubi in Portoriku. Prvi koncert bodo »Zagrebski solisti« priredili že na veliki prekoceanski ladji »Liberté«. Na turnejo so odšli dirigent Antonio Janigro, violončisti Pinkava, Klimenta, Hrdžok, Sestak, Weiland in Bačić, violisti Passagora, Strančić in Aranjoš, čelista Klefer in Pomykalo ter kontrabasist Prosenik. Prireditelj bodo več kakor štirideset koncertov in na njih izvajali dela Vivaldija, Bacha, Mozarta, Corellija, Rossinija, Boccherinija, Hindemitha, Britana in dela domačih kompozitorjev Jarnovčiča, Lhotke in Kelemenca. Ameriška turneja »Zagrebskih solistov« je plod velikih uspehov, ki jih je ta priznani ansambel dosegel v Evropi in je prvo gostovanje jugoslovanskega glasbenega ansambla v Ameriki.

Ajdovščina

Na glasbeni solji v Ajdovščini se je pred kratkim začel redni souk. Solo obiskujejo učene iz ramih krajev od Vipave do Bagni, Seia, Vrtovinca, Stojanca in drugih. Poleg teorije poučujejo se klavir, harmonika, violina in druge instrumente. Pretežno težava jim letos povzroča pomanjkanje stalnega predmetnega učitelja za violino. Ravnateljevo si prizadeva, da bi dobi zamrak vsaj homonaravno učno moč. vr.

Na glasbeni solji v Ajdovščini se je pred kratkim začel redni souk. Solo obiskujejo učene iz ramih krajev od Vipave do Bagni, Seia, Vrtovinca, Stojanca in drugih. Poleg teorije poučujejo se klavir, harmonika, violina in druge instrumente. Pretežno težava jim letos povzroča pomanjkanje stalnega predmetnega učitelja za violino. Ravnateljevo si prizadeva, da bi dobi zamrak vsaj homonaravno učno moč. vr.

Na glasbeni solji v Ajdovščini se je pred kratkim začel redni souk. Solo obiskujejo učene iz ramih krajev od Vipave do Bagni, Seia, Vrtovinca, Stojanca in drugih. Poleg teorije poučujejo se klavir, harmonika, violina in druge instrumente. Pretežno težava jim letos povzroča pomanjkanje stalnega predmetnega učitelja za violino. Ravnateljevo si prizadeva, da bi dobi zamrak vsaj homonaravno učno moč. vr.

Kupujte knjige Založbe SLOVNSKI POROČEVALEC.

Naši arhivarji

Slovenski arhivarji imajo že skoraj tri leta svojo lastno organizacijo »Društvo arhivskih delavcev«. Prvi namen je bil povezati vse namence v arhivih in one kulturne delavce, ki pri svojem znanstvenem delu uporabljajo arhivsko gradivo; drugi, posredovati arhivskim članom višjo strokovno usposobljenost ali jim pomagati pri urejanju strokovnih in organizacijskih problemov v njihovih ustanovah; tretji namen pa je bil posvetiti del društvene aktivnosti pojavnemu arhivskih problemov javnosti sploh in posebej se organom oblasti. Kajti arhivistika spada pri nas med tiste panoge dejavnosti, ki je globlje v splošnem še malo znana oziroma omejena na zelo majhen krog ljudi. Iz tega pa so in se nastajajo težave. Arhivski problemi se rešujejo počasnje kakor bi bilo potrebno za napredek naših arhivov.

Arhivisti Jugoslavije vzbuja delo za nov zvezni zakon o arhivih, ker je prejšnji iz leta 1950 že zastarel. Slovenski arhivisti smo v zvezi z novim zakonom imeli že veliko debat, kakor tudi arhivisti iz drugih republik. Zdi se, da se ne morejo izkristalizirati temeljne skupne postavke, ki bi morale biti obdelane v zakonu. Preved je detaljnih plovilov, ki škojujejo tistem, kar bi splošni zakon moral prenesti obsegati. Nekateri koncepti kažejo, da njihovi avtorji ne znajo dovolj upoštevati, da je arhivistika že tudi pri nas v zadnjih letih napravila velik korak naprej. Po našem mnenju zvezni zakon ne sme biti površen, pa tudi ne prenatrnan, ne sme se izogibati opredelitve dejanskega stanja, zave pa tudi ne omejevati možnosti bodočega razvoja. Uresničiti take postavke gotovo ne bo lahko, toda dale se bodo formulirali, če se bomo zavedali, da mora zvezni zakon biti obširen, podrobni naj pa določajo republiški zakoni.

OHRANITI SEDANJO DOBO BODOČNOSTI

Razmeroma malo se je arhivsko društvo bavilo s problemi varstva najpomembnejšega arhivskega gradiva, ker se večinoma še hrani v tekočih administrativnih arhivih. Toda številne upravne organizacije, pomikanje prostorov, sem in tja pa tudi nepravilni odnos do tega gradiva — ki pa se vendarle vidno boljja — zahtevajo, da se tudi arhivisti intenzivneje poznamajo za njegovo problematiko. Morajo se namreč zavedati, da bo to gradivo nekoč dragoceno za raziskovanje časa, v katerem je nastalo. Dobri varuhi in nadzorniki nad njim bi mogli biti ravno lokalni arhivi. Seveda bi za to nadzorstvo bilo potrebno tesno sodelovanje s konkretnimi upravnimi organi. Društvo se je zanj že trudilo in naložilo mnogo razumevanja. V bodoče bo še nadaljevalo z delom v tej smeri. Mnogo zanimanja med vsemi

KAKO SOLATI KADRE? Med vprašanju bistvene važnosti spada še skro za arhivske kadre, pri čemer ne gre toliko za nadaljne usposabljanje arhivskih namestencev temveč za samo strokovno kvalifikacijo, ki nam jo ima kandidat za arhiv. Naše društvo se je bavilo s tem vprašanjem predvsem v okviru zveznih debat, nato pa tudi na svojih diskusijah. V današnjem številu nakazuje to vprašanje dve možnosti rešitve. Ali naj se za šolanje arhivistov osnuje posebná šola po vzorcu francoske ali avstrijske šole, ali pa naj se najdejo možnosti v okviru stolic za zgodovino na filozofskih fakultetah. Za slovenske prilike bi bila druga možnost bolj sprejemljiva, ker bi se kandidati lahko bolj poglabljali ravno v tisto, kar bi pri nas praktično najbolj potrebovali. Kako se bo problem končno rešil, še ni do kraja jasno. Diskusija o šolanju arhivistov namreč še ni zaključena. Naše društvo je prepričano, da so problemi, o katerih razpravljamo, važni družbeni problemi pa čeprav se dokaj redki v polnem obsegu zavedajo njihovega pomena in smisla. Doživljamo pa, da je v tem pogledu vsako boljše.

Kupujte knjige Založbe SLOVNSKI POROČEVALEC.

Š E N E K A J

V nedeljo na konjske dirke! Plavalci bodo...

V nedeljo ob 14. bodo na civilnem letališču v Ljubljani konjske dirke. Za športno publiko, ki zna že od nekdanj čenit mikavnosti in pomen tovrstnega športa, bo to koreninoma vsakodnevnih nastopov...

Jadrnice na Zbiljskem jezuru

V okviru praznov za 10. obletnico ljudske tehnike bodo jadrnice na Zbiljskem jezuru pri Medvedovih tekmovali bo hkrati na kvalifikacijskih tekmah in se znova vrnil v elitno družbo, kjer so bili pred leti.

KOSARKA Olympia : Maribor 86:71

Na igrišču pod Cerkovinim gradom sta se v prijateljski tekmi pomerila domača Olympia in moštvo Maribora. Ki bo kot prvak Slovenije sodeloval na kvalifikacijskih tekmah za potovanje v zvezno kosarkarsko ligo. Čeprav so se gostje predstavili občinstvu v lepji luči in pokazali solidno zmago, vendar izkušeni v vrhovem delu lestvice, medtem ko se bodo gostje skušali rešiti ne-prijetnih kvalifikacijskih tekem.

MONTAŽNO-LJUBLJANA

V predzadnjem kolu zvezne lige bo moštvo Ljubljane odigralo v soboto tekmo z zagrebškim Montaznim. Srečanje bo zanimivo predvsem zaradi tega, ker si bodo hoteli Siskari urediti položaj v vrhnjem delu lestvice, medtem ko se bodo gostje skušali rešiti ne-prijetnih kvalifikacijskih tekem.

ZDA : Italija 4:1 v Davisovem pokalu.

V zadnjih dveh singlih v medicinskem finalu za Davisov pokal sta nasprotnika podnela izkušena ekipa iz Davisa. Srečanje bo jutri ob 19.30. na stadionu v Sidneju. Ljubitelji kosarke pa bodo v nedeljo zvečer lahko sledili gledališnim tekmam na točki, in sicer med zagrebškim Lokomotivom in Olympio, ki bo na igrišču pod Cerkovinim gradom ob 19. uri.

Uprava podjetja za PIT promet v Ljubljani

sporočila žalostno vest, da se je pri izvrševanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil tovariš inž. Ignacij Svetic

Marljivo in vestnega sodelavca bomo ohranili v najlepšem spominu! Dan in uro pogreba bomo objavili naknadno. Ljubljana, 4. oktobra 1956.

Delavski svet, upravni odbor, uprava in sindikalna podružnica podjetja za PIT promet v Ljubljani.

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Danes in jutri bo v Splitu mednarodni plavalni dvoboj in dvoboj vaterpolskih reprezentanc med Romunijo in Jugoslavijo. V plavalnem zasedanju bodo nastopili najboljši strojniki te panoge z obeh strani, med njimi tudi Končičevič iz Kranja med ženskami in Pirč med moškimi. Največje zanimanje je seveda za nastop obeh rekorderjev Jeričevičev in Njeguš, ki opravljata na tej prireditvi izpit za odhod v Melbourne.

Waterpolski srečanja bosta dve, in sicer najprej med mladinskima reprezentancama nato pa še med obojema najboljšima. Po končnem sporu v Splitu bo celotna plavalna družba odpotovala v Dubrovnik, kjer bo 9. in 10. ponovila enako prireditve. Po tem nastopu šele bosta zvezni kapetan in trener določila il vaterpolskov, ki bodo po sklepu Jeričevičev in Njeguš, ki opravljata na tej prireditvi izpit za odhod v Melbourne. V vaterpolski srečanja bosta dve, in sicer najprej med mladinskima reprezentancama nato pa še med obojema najboljšima.

ATLETSKO PRVENSTVO V KOČEVJU Kočevci - najboljši na Dolenjskem

Minulo soboto in nedeljo je bilo v Kočevju tekmovalje za atletske prvenstvo Dolenjske za leto 1956. Ker nanj ni bilo udeležencev iz Črnomlja in Stične, je tekmovalje teklo samo v znamenju dvojnega Kočevja. Novo mesto. Kočevci so imeli zelo dobro moško ekipo. Novomeščani pa ženskmo. Po tej značilnosti je tekmovalje tudi končalo, saj je kočevski Partizan z moškimi zmagal z 99:55 točkami, med ženskami pa s 10:10 točkami.

Tudi na Goriškem - zanimanje za atletiko

Na Goriškem se vse bolj krepi in raste vrste pripadnikov Partizana. V 28 partizanskih društvih v okraju štejejo danes že več kot 3700 članov in v vseh teh društvih so prišli tudi atletiki. Med vsemi temi društvimi ima v svojih vrstah najboljša atletika Partizan iz Nove Gorice, saj si je v trikotni zvezi s prireditvi predhodni pokal okrajne zveze. Letos bo ta prireditve dne 21. oktobra v Novi Gorici in zveza je za prvo nagrado spet priiskrbelo novo pokal, ki bo za dočeno dobo prehodno.

PO IV. KOLU TEKMovanja za NOGOMETNO PRVENSTVO MARIJBORSKE LESTVICE

Telesno delo po Goriškem premo propagande. Dokaz, da je res tako, dajejo nekatera igralniška ligo vodi novinec Sloboda iz Trbovelj z 8 točkami pred mariborskim Kovinarjem in Aluminijem iz Kidričevega (6). Brezje silbo so plasirani moštva Bratstva (Hrastnik). Nafta in Rudarja iz Velenja, o katerih pa je splošno mnenje, da bodo poskrbela še za predi povesni preden bo tekmovalje končano. (M. T.)

AMERIŠKI atlet Hal Connolly je izboljšal svetovni rekord v metu kladiva z daljino 66,71 m.

PO dolgi bolezni je umrl naš ljubljani mož, očka, sin, brat, stric in svak HINKO KEINE železniški uslužbenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 6. oktobra 1956 ob 16. uri iz Marijine mrliške vežice na pokopališču Zale. Zažaložili: Bohinjska Bistrica, Osljček, 4. oktobra 1956. Zažaložili: žena Marija, otroci: Minka, Stefa in Hinko, mama Angela, brata: Marjan, Vinčo in sestra Stefi ter ostalo sorodstvo.

VAZNO OBVESTILO! Obveščamo igralce Esperantske loterije,

da smo morali zaradi neizpolnitve tehničnih ovir preložiti žrebanje na soboto, 13. oktobra t. l. - Prosimo igralce, da nam to neprijetnost oprostite. Federacija esperantistov Jugoslavije.

SREJMEMO V SLUŽBO: 1. SEFA KONSTRUKCIJSKEGA ODEDELKA

2. SEFA TEHNIČNE PRIPRAVE DELA 3. DVA STROJNA TEHNIKA 4. ADMINISTRATIVNO MOČ za nabavni odtelak z znanjem stenografije in korespondence.

POGOJI: Pod 1. in 2. strojni inženir, razelena praksa v serijski proizvodnji.

Ponudbe z opisom dosedanjih služb pošljite na naslov: TOVARNA POLJEDELSKIH STROJEV MARIBOR-TEZNO, Jaskova ulica 18 telefon 31-05

Tudi vodilni uslužbeneci Kmetijske zadruge v Sentjurju pri Celju obsojeni

V času od 19. jul. 1953 pa vse do 23. III. 1956 je bila revizija v Kmetijski zadrugi Sentjurj pri Celju. Pregled je ugotovil porazno stanje v kmetijevstvu veliko zmede v finančnem pogledu pa ob koncu leta izzubo 14 milijonov, ki se je še kasneje stalno večala. To je privedlo zadruge v prisilno likvidacijo. Takega tragičnega konca zadruge pa so bili krivi vodilni uslužbeneci, predvsem predsednik in glavni upravnik Franc Kincel, knjigovodnja in računovodnja Ana Klina ter blagajničarka Karolina Bakija.

Pri vsem tem bi bilo seveda čudno, če bi Kincel ne trgoval tudi za svoj račun, in res je skupno z Jožetom Ransakom nakupil v svoji reži najmanj 4000 kg koroze in pšenice, sam pa še posebej 600 kg enakega blaga. Nakar je z dobikom vse skupaj prodal naprej. Razumljivo je, da ob takem odnosu do zadrugne imetja Fr. Kincel ni mogel večno opravljati drugih poslov v korist zadruge. S svojo malomarnostjo je povzročil priložnostno 30.230 kosov opeke, vredne 322.643 din, ker o nabavi in prodaji opeke ni vodil evidenco in tudi nikogar za to odredil, pri tem pa tudi ni poskrbel, da bi opeko hranili na varnem mestu.

Kincelu seveda ni bilo do tega, da bi odkril težave, v katere je po njegovi krivdi zabredla zadruge, in je zato skupno z Ano Klino za leto 1954 sestavil in podpisal lažno bilanco, v kateri je navedel, da je zadruge dosegla dobiček 420.724 din, čeprav je v dejstvi bil ta dobiček izguba nad milijon dinarjev.

Z Ano Klino se je tudi sporazumel, da sta v zadrugi uvedla poleg redne še sorne blagajno, v katero so se stekali dohodki zlasti iz plačil doznikov; uporabljala pa naj bi ta denar predvsem za razne »pogostitve«. Kako se je ta denar v resnici potrošil, ni uspelo do kraja dognati, kakor tudi ne, koliko je bilo tega denarja. Po nekaterih podatkih bi ga moralo biti najmanj 63.000 din, z raznimi poročili pa je uspelo izkazati izdatkov je za cirka 19.000 din.

To so bile v kratkem glavne obdolžitve, ki zadevata Franca Kincela. Glede ostalih je delno njihova vloga že vpletena v gornji opis. Poleg tega pa je posebej Ana Klina kot knjigovodkinja v uradno knjigo in listine lažno vpisovala vsake poslavke, da je prikrivala izgube in priamalkljaje. Tako je na primer več kot polmilijski znesek namerno napadelo konjstva in korist namesto v breme zadruge. Druge velike zneske sploh ni konjstva, da je prikrivala priložnostno 30.230 kosov opeke in 322.643 din, ki je povzročil uslužbenec v tržički KZ. Ob koncu leta 1954 je celo odstranila večje število doznikskih kartic za znanje dogovore, med temi seveda tudi svojo z dolgom 22.200 din.

Karolina Bakija je kot blagajničarka poveverila cirka 100.000 d/n, zlorabila pa je tudi svoj uradni položaj s tem, da je les, ki ga je kupila v zadrugi, neupravičeno obračunala po nižji ceni in se tako okoristila za 7859 din. Ano Klina pa je zavedla, da ji je prav tako neupravičeno priznala popust na škodo KZ pri nakupu cementa in okovja. Jože Ransak je poleg navedenega še posebej poveveril 11.078 d/n.

TUDI TA SE DOGAJA SREDI NAŠEGA MESTA

Na Trubarjevi cesti stoji starinska hiša, ki nosi po zadnji razpisni številki 81 in jo stari Ljubljanci poznajo kot nekdanjo gostilno »Stari Vernik«. Staro hišo je dvoje stranišč, poleg tega je dovolj širok prostor kakor eno samo stranišče. V tem prostoru ali prazni prostoru je bilo do nedavnega imenovano ležišče starejša ženska, ki je nekje zaposlena kot pomožna delavka v mestnem vrtnarstvu.

TUDI TA JE IZKORISTIL GOSTOLJUBNOST

Anton P. je imel že večkrat opraviti s sodiščem, med drugim zaradi vlovila, tatvine koleasa in rusilnih kaznivih dejanj. Že misel je zadel in bila mu je Trubarjeva cesti števil. 81, pa se bo že takoj pri pogledu s ceste prepričal, da je vse to gola resnica. M. O.

SMRTNA NEZGODA KOLESARJA

Ta dni se je peljal po okrajni cesti iz Dravograda z osebnim avtomobilom Marjan Oberch. Vozil je z zmerno hitrostjo in tako tudi ni bil opremljen s svetlobno signalno svetlobo. V tem trenutku se je pripeljal po klanecu nazval prav tako v ovinek in sicer po levi strani ceste. Kolesar Boštjan Predinčič, avtomobilist je svoje vozilo takoj zavrl, ni bil mogel preprečiti karambola s kolesarjem, ki se je zalezel v avtomobil. Pri tem je tako nesrečno padel, da je dobil težke poškodbe in je obeljal na mestu mrtve.

35 BORISAVESKINA BORISAVESKINA N. OPACIC L. PETKOVIC

Rekel je, da človeka pretepati ni prav, ker ni od tega nikakih koristi. To delajo oni, ki nimajo drugih zmožnosti, ki nimajo razuma in pretkanosti. Pаметen in zvit je treba biti in delati tisto kar prinaša osebno korist. Varati in preslepiti pač, ali onečastiti si roke s krvjo drugih, batinati in samo batinati, priznajete: od tega ni nikakih koristi. Sef je molčal in razmišljal. Zatem je odkimal z glavno in se lokavo nasmehnil. Človek mora nekaj delati. Nikola, to pa je stvar za katero moramo imei razumevanje. V življenju se dogaja mnogo krutosti. Naša država je mlada in moramo biti kruti, če hočemo nekaj doseči. Obotavljajoč se, pa vendar z mučno iskrenostjo je nato izjavil: človek ne zanemari dolžnosti, če po svojem zdravem razumu poizkuša izkoristiti kakšno situacijo za svojo osebno blaginjo. Če razmišljam, mi prihajajo nenavadne misli — je zaključil šef in se zvito nasmehnil Gubarevu. Na koga ste mislili sedaj? — je vprašal Gubarev. Na malega Kumčiča — je s težko muko izustil šef, odklanjajoč, ali naj izpove svojo misel. Gubarev je takoj zaslišel njegovo kombinacijo in je brezbrizno zmignil z rameni, preden je rekel: Sin starega Kumčiča? Ah, ja, on ni dosti vreden, je bolj modni komunist. Tudi jaz mislim tako, je pritrldil šef. Poleg tega nima on ničesar priznati. Zaprli smo ga, ker je bil skupaj z ostalimi, moramo pa z njim lepo ravnati. Stari je močan. Da, zelo močan — je dodal šef. Ali se je že zanimal za sina? Pa še kako, že nekajkrat. Celu pretil je. Kljub temu ga nisem izpustil. Veste, stari mi ni simpatičen. Ali se spomni-

— V redu, šef, ga je prekinil Gubarev — zanesite se na mojo spretnost. — Kaj boste pa vi zahtevali za sebe? Nekaj podobnega? je vprašal šef in prijateljsko položil roko na rame Gubareva. — Ničesar — je odvrnil Gubarev. — Kako ničesar? — je osupnil šef. — Držite nemara v tajnosti vašo željo? — Ničesar — je ponovil Gubarev. — Ničesar, kako ničesar? Ne razumem vas, Nikola. To je vendar sijajna priložnost. Kaj ničesar ne potrebujete? — Ničesar — je rekel Gubarev z glasom, ki ni dovoljeval nasprotovanja. Sef se je zamislil: — Kaj nimate nobenih zahtev v življenju? — Ne, je odgovoril Gubarev. — To je pa res čudno. In nobenih želja? — Ne, nobenih. Ser ga je nezapljivo premeril. — Nikola, vi ste čudak. Soba je bila kaj čudno opremljena. Hladna, ali istočasno topla in prijetna. Tapezirano pohištvo iz Pariza, masivne granitne figure, antične glinaste vazе, vitrina ukrašena z bisernico. Na zidu polno oljnatih slik v kričočih barvah, med njimi madona z naravnimi velikosti, delo nekega florentinskega umetnika. Postelje v stilu Ludvika XV. V vseh teh neskladnih predmetih je bila čudna mešanica ukusa in primitivnosti, smisla in absurdnosti. Pa vendar je vse skupaj bila neverjetno impresivna celota. To je bil najintimnejši del življenja gospe Bikine Lebeder: Navzgor zavignjen nos, polne in napete ustnice, gladka sveža in svetla koža, lepa in živahna postava, nagnjena k polnosti. Blondinka srednjih let, močnih neder, vzbujajočih poželjenje. Roke močne in polne.